

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto IX.

Ljubljana, 25. februarja 1937

Štev. 8.

Danes:

Napoved našega novega romana

Gl. str. 3

Ne govori o svoji sreči ljudem, ki so manj srečni od tebe.

Pitagora

Dostojanstvo človeka

Mož, ki ravna z ženo ko s sužnjo, ženo, ki lahko umno zapravlja težko pridobljeni možev denar z drugim, to sta dva tipična primera sodobne družbe.

Današnja družba bi rada vzgojila žensko le za doma, gospodinjstvo, mater, možkega le za javnost, politiko, vojaško službo. Z drugimi besedami: v ženski naj se goji predvsem čustvo, v moškem predvsem razum. K naravnim spolni razliki ustvarja človeštvo že stoletja in stoletja še umetno, duševno razliko, a ker le-ta v naravi ni utemeljena, postaja nasprotje med moškim in žensko še bolj zapleteno, konflikt se globlji. Potem se pa čudimo in vprašujemo: Od kod to nerazumevanje?

Narava se za vsako prisiljenost mašuje — v tem primeru s tem, da otpeva v možu čustvo pravičnosti do ženske, a v ženski spet vase nerazumevanje za možovo delo in njegov napor za pridobivanje dobrin. Taka prisiljenost deluje generacije in generacije in izbruhne na žalost v ekstremnost največkrat nasproti onim, ki to najmanj zaslužijo. Dobra žena dobi krutega, živinsko posurovelega moža, ki ji kaže svojo surovo telesno premoč, dober mož naleti na lahkomišelnost žensko, ki se za občutek pravičnosti manjverednosti mašuje s tem, da ga uničuje in se mu izneverja.

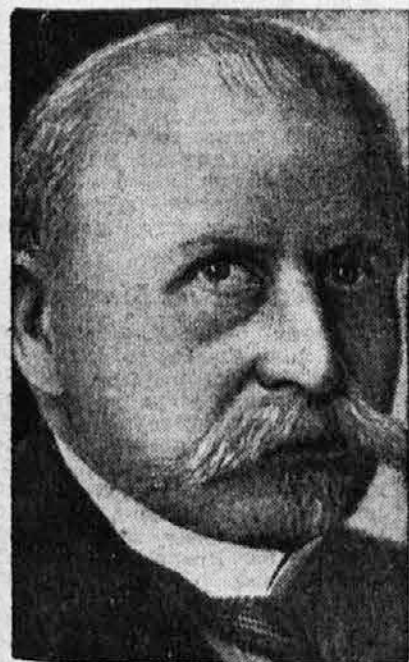
Ali je tala današnja razdelitev življenja pravilna? Kje so naravni vzroki, da le mož razumsko vlada, a žena bodi podrejena čustveno bitje?

Spinoza pravi: »Resnico imenujemo stoletja stare pomote.« V zapiskih staroslovcev najdemo dokaze, da so bili časi, ko so bile vloge moških in žensk v točno obratnem razmerju: mož je igral vlogo manjverednega, pazil je na dom in je bil odvisen od ženske samovoljnosti — žena je pa vladala v javnosti, hodila na boj in si je privoščila v današnjem smislu dvojne morale vse to, kar si dandanes privoščijo moški. To je bilo v starem Egiptu, delno v antični Sparti in še pri nekaterih drugih narodih. V Afriki žive še dandanes plemena, ki jim vladajo ženske.

Ta dejstva so zelo zanimiva, omenila sem jih le mimogrede, ker nimam namena tu razpravljati o njih. Osebnost ne odobravam ne zgolj ženske ne sedanje povsem moške vlade. Poudariti hočem le eno: da namreč svet vse preveč upošteva spol, premalo pa dostojanstvo človeka, ki je vendar razumsko, čustveno in voljno bitje — človeka, ki je vsega spoštovanja vreden, do katerega moramo biti dobri in pravični, pa naj bo potem že mož ali ženska.

Vzgoja naj bi polagala v prvi vrsti važnost na to, da vzgoja »človeka«, mu privzgoji čut dolžnosti in spoštovanja za dostojanstvo njegovega bližnjega. Nikdo ne bi smel biti podcenjevan, nikdo nikomur manjpraven suženj, kajti suženj biti je največje ponižanje človeškega dostojanstva in ga približa brezumni živali.

Moški naj ravno tako spozna pravo kulturo srca, kakor naj bo ženska

Na Finskem so te dni volili novega predsednika republike. S podporo socialističnih demokratov je zmagal pri drugem glasovanju dosedanjí predsednik finske vlade in vodja kmetijske stranke Kallio. Novi finski prezident je bil še leta 1918. preprost kmet.

Razgled po svetu

Marca pomembni dogodki?

Pobotanje med češkimi Nemci in Čehi, plod modre politike praške vlade. — Na Španskem oboji zmagujejo

Ljubljana, 23. febr.

Berlinska gonja proti Češkoslovaški se še ni podelila, pa smo že doživeli njeno posredno posledico in veleten odgovor nanjo. Čehi in Nemci v republiki so se pobotali.

Čehi so predobri diplomati, da ne bi vedeli, kako bo z njihovo mejo proti mogočnemu nemškemu sosedu, če se ne bodo sporazumeli s svojo veliko narodno manjšino. Sicer je prvo pobotanje med njimi staro že lepo vrsto let, toda Nemci so se še zmerom čutili zapostavljene v tej državi, za katere ustanovitev so prelivali svojo kri tudi češko-nemški legionarji. Nismo v mislih Henleinove nacistične stranke; da bodo ti ljudje v sožitju s Čehi večno nezadovoljni, je razumljivo. Toda nezadovoljni so bili v češkoslovaški republiki tudi zmerni, demokratični, državni zvesti nemški elementi. In s tem se je te dni češkoslovaška vlada sporazumela; ugodila je od sedmih njihovih zahtev petim najvažnejšim. V bodoče se Nemci ne bodo mogli več pritoževati, da vlada ne gradi in ne investira državnih denarjev v krajih, kjer

Predsednik pruske vlade general Herman Göring po prihodu na varšavsko postajo. Na levi šef protokola poljske vlade Romer.

vzgojena v razumski smeri. Če so kakšne naravne razlike med obema, se bodo že same po sebi pokazale, kajti narava gre nezmotljivo svojo pot.

Veliki nemški pisec Immanuel Kant razvija v »kritiki čistega razuma« tele misli: »Živi tako, da bo tvoja smernica lahko pravilo za vse in vsakogar. Kar je slabo, mora biti slabo za tebe in za vsakogar, kar je dobro, naj bo dobro za tebe in za vse druge.« Po domače bi se to reklo: Češar sebi ne želiš, tega tudi drugim ne stori!

Če bi se vsi skušali živeti v položaj svojega bližnjega, ki zaradi nas trpi krivico, bi bilo na svetu mnogo, mnogo manj sebičnosti in brezsrčnosti.

Če bi ta norma že otrokom prešla v meso in kri potem ne bi bilo več mož, ki bi videli v ženski le služkinjo za svoje ugodje, in ne več žensk, ki bi videle v moških le stroj za pridobivanje denarja.

Gotovo je, da borbe med žensko in moškim ne bo nikdar konec, četudi si bosta v javnem in zasebnem življenju v vsakem oziru enakovredni bitji; saj prav te borbe, dokler so v dostojni meri, delajo življenje bolj mikavno in pestro. Skrčile se bodo in prefinjene bodo pa postale te borbe šele takrat, ko bo človeštvo na tako visoki kulturni stopnji, da bo cenilo in prvi vrsti človeka in šele v drugi vrsti spol.

Gorenjka.

Zemljevid Španije po bitkah zadnjih dni. Črtno označeno je v rokah republikancev, vse drugo so bili že zasedli nacionalisti.

so oni v večini — kakor so doslej očitali praški vladi; v bodoče bodo Nemci lahko dosegli visoka in najvišja uradniška mesta, natančno po narodnostnem sorazmerju prebivalstva — doslej jih niso; v bodoče bo pravičnejše kakor doslej poskrbljeno za državne dotacije za nemške socialne ustanove; v bodoče bo vlada nemške kulturne zahteve prav tako pravično upoštevala kakor češke in ne bo odrekla upravičenih podpor nemškim gledališčem, znanstvenim zavodom, umetniškim ustanovam, študentom itd. In naposled je češkoslovaška vlada ugodila nekaterim nemškim zahtevam po jezikovni enakopravnosti.

Češkoslovaška republika je s svojim spravljivim nastopom nasproti nemški manjšini dala posnemanja vreden zgled, kako si država najzanesljiveje pridobi naklonjenost in zvestobo svojih drugorodcev. Kajti Nemci, ki bodo poslej n. pr. videli možnost, da utegnejo s svojimi sposobnostmi splezati na lestev državnih služb prav do vrha; Nemci ki bodo vedeli, da njihove materinske niče ne zapostavlja in ne zatira; Nemci ki bodo sami na sebi občutili, da pri delitvi štipendij in podpor niso manj vredni od Čehov; vsem tem Nemcem se bodo odprle oči, da jim njihova domovina ni mačeha, in niče od njih ne bo več škilil k sosedu, dobro vedoč, da se jim tam razen jezikovne svobode nikoli ne bo cedilo mleko in med.

Na Španskem nič novega

20. februar, dan, ko preneha vmešavanje v španske »zadeve« in se začne (vsaj na papirju) politika nevmešavanja po geslu »Španija Špancem« — ta dan je srečno minil. Če ne pride vmes kaj nepričakovane, bo menda vsaj do 6. marca mir zastran Španije; takrat se namreč začne ono znamenito nadzorstvo nad španskimi mejami, ki je bilo zaradi njega toliko prekljanja v londonskem odboru za nevmešavanje.

Za stran Španije je torej mir; ni ga pa na Španskem. Kakor da bi bili i nacionalci i republikanci hoteli pokazati, da niso prav nič odvisni od zunanje pomoči, so se prav te dni začeli hudi boji okoli Madrida in v Asturiji pred Oviedo. Hujši so bili to pot vladni; pravijo namreč, da se jim je na jugovzhodu prestolnice, tam kjer teče cesta v Valencijo, posrečilo sovražnika vreči nazaj, tako da je zdaj cestna zveza med obema mestoma spet cela in varna. Ob istem času nekako so na severu navallili asturski rudarji, imenovani »dinamiterose«; iznenada so naskočili Oviedo in vdrli v mesto, toda dalje niso mogli. Medtem so pred Madridom tudi nacionalisti prešli v protinapad in iztrgali vladnim četam del težko priborjenih uspehov.

Na splošno se torej položaj v zvezi s španskimi bojišči od prejšnjega tedna ni bistveno spremenil.

Bistveno bi se pa najbrže spremenil, če bi — kakor nekateri predlagajo — vse vlade odpoklicale svoje prostovoljce; znano je, da sta se pred nekaj tedni to predlagali nemška in italijanska vlada. V tem primeru bi namreč Franco — tako vsaj trdi pariški »Oeuvres« — izgubil svojih 60 do 80.000 Nemcev in Italijanov, medtem ko bi se republikanske vojske sile skrčile samo za tako imenovano mednarodno brigado, t. j. za kakih 20.000 mož vseh mogočih narodnosti. Verjetno je, da bi Španci takrat mnogo hitreje likvidirali svoj krvavi domači prepir. A ker bi bila to nekam premalo zapletena rešitev španskega problema, je pač ne bomo čakali.

Kaj pripravlja Avstrija?

Zadnjič smo že omenili, da je avstrijski zvezni kancler doktor Schuschnigg prejšnjo nedeljo do-

Graziani na inspekcijskem potovanju po Abesiniji. Navdušeni vojaki so ga dvignili na ramena. (Slika je posnetka nekaj dni pred atentatom v Adis-Abebi.)

kaj jasno in odločno namignil na to, da si bo Avstrija sama krojila svojo vladavinsko obliko. Nedvomno je to merilo na ponovno ustoličenje Habsburgov na avstrijskem prestolu.

Ze zadnjič smo tudi zapisali, da je videti habsburško vprašanje danes nekoliko drugačno, kakor je bilo še pred nekaj leti. Takrat je bila najhujša in nepremagljiva ovira Otonu Habsburškemu Mala antanta. Danes — vsaj po zatrdanju francoskega tiska — Mala antanta ne bi bila tako neizprosna kakor nekoč. In sicer zato ne — spet po informacijah francoskih listov — ker se je Oton baje že obvezal, da se bo proglasil samo za cesarja sedanje Avstrije in ne vse nekdanje monarhije; odpovedal se je baje sleherni reviziji meja in preklical pragmatiko sankcijo, to temeljno listino nekdane habsburške monarhije. V takšnih okoliščinah — beremo v francoskem tisku — bi Mala antanta tolerirala obnovo monarhije v Avstriji.

Schuschniggov govor je že rodil posledice; v ponedeljek je prišel na Dunaj na uradni obisk nemški zunanji minister baron Neurath. Edini pravi namen tega obiska je, predociti avstrijskemu kanclerju v Hitlerjevem imenu, kaj vse se lahko Avstriji zgodi, če bo s habsburško zadevo silila z glavo skozi zid; da bo Schuschnigg to še nazorneje spoznal, ga bo baron Neurath povabil v Berchtesgaden,

tja kjer ima nemški kancler Adolf Hitler svoje gorsko zatišje.

Ta trenutek ko to pišemo, še ne vemo, kakšen uspeh je Neurath doživel na Dunaju. Nedvomno je pač, da so bili pogovori med zastopniki obeh nemških držav dokaj hladni. Razumljivo je to tembolj, ker je pri Neurathovem obisku svojih 50.000 dunajskih nacistov na ulicah manifestiralo in demonstriralo za Hitlerja; da je bilo to Schuschnigg hudo neprijetno, je na dlaní.

V začetku marca je Schuschnigg namenjen v Rim k Mussoliniju. Po vsej priliki bo dotlej odgodil obisk pri Hitlerju in sveda tudi habsburške načrte, ker se hoče poprej pogovoriti z ducom o vseh vseh vprašanjih. Če smemo prerokovati, bi torej napovedali, da na Dunaju prihodnjih 10—14 dni še ne bo senzacija.

Atentat v Adis-Abebi

V soboto so v abesinski prestolnici slavili rojstvo drugega italijanskega prestolonaslednika, vnuka kralja Viktorja Emanuela. Svečanosti je vodil abesinski podkralj, maršal Graziani. Ravno je hotel stopiti v družbi več častnikov k zbranim abesinskim odličnikom, ko se je skozi množico gledalcev prerinilo več Abesincev in vrglo ročne granate na maršala in na njegovo spremstvo. Graziani je laže ranjen — po najnovejših poročilih je že izven nevarnosti — hujše je pa zadelo poglavarja abesinske koptske cerkve in več abesinskih dostojanstvenikov. Nevarno rano je dobil tudi general Liotta, vendar ne življenjsko nevarno.

Angleški listi poročajo v zvezi s tem atentatom še o drugih nemirih v Abesiniji, toda italijanska poluradna agencija Stefani zanika te glasove in ugotavlja, da atentat ni bil plod zarote, temveč delo navadnih hudodelcev, ki so se hoteli nad maršalom Graziani osebno maščevati.

Zanimivo je, da se je atentat pripetil tik po Grazianijevi vrnitvi s 4000 km dolge avtomobilske inspekcije po Abesiniji, kjer ni prišlo do nikakega incidenta...

Göring ni na Poljskem nič prida ujet

Pisali smo že, da je šel predsednik pruske vlade in Hitlerjeva desna roka, general Herman Göring k svojim triletnim prijateljem Poljakom na lov. Takšne priložnosti pridejo zelo prav tudi za zasebne in za politične pomenke, zato jih — kakor smo že prejšnji teden omenili — radi porabijo žurnalisti, da podtaknejo krepko raco, ali pa »razkrinkajo« kakšno senzacijo. To pot so na tak način spovili gdansko zadevico, ki bi bila nemara drugače še nekaj časa strašila za kulisami. Evropa sme biti torej vsaj to pot, če drugače nikoli, časnikiarjem hvaležna.

Nadaljevanje na 2. str. v 5. stolpcu.

Prejšnji teden se je v Berlinu vršil kongres mednarodnega odbora bivših frontnikov. Delegete 14 držav, včlanjenih v tem odboru, je sprejel v Hitlerjevem imenu njegov namestnik Rudolf Hess. Na sliki: Hess se rokuje s predsednikom italijanskih težkih invalidov, slepim Carlom Delcroixom.

Kronika preteklega tedna

Resnica o delu v Perziji

Preuranjene vesti o zaposlitvi 2000 naših ljudi v Iranu (Perziji). Kaj morajo vedeti naši delavci, ki bi hoteli iti tja, in koliko denarja je treba za potovanje. Za zdaj velja še potrpeti

Uredništvo »Družinskega tednika« je v zadnjem času prejelo nekaj pism in vprašanj zaradi dela, ki ga po raznih časopisnih vestih lahko dobijo naši ljudje v Iranu (Perziji).

Ze v prejšnji številki našega tednika smo pokazali dobro voljo, da hočemo vsem in vsakomur postreči z resničnimi in natančnimi informacijami, saj se predobro zavedamo, da je Slovenija majhna, a zelo obljubljena in povrh še pasivna. Zavedamo se tega, da naši ljudje potrebujejo kruha in zasluzka, da ga premnogokrat ne morejo doma dobiti, in prav zato moramo vsi z budnim očesom paziti na vsako priložnost, ki bi dala našim ljudem novo delo in nov zaslužek.

Te dni so beograjski listi prinesli vest, da je nekaj sto naših delavcev že odpotovalo v Perzijo in da bodo tam zaposleni pri graditvi 1600 km dolge proge, ki bo vezala Kaspijsko morje s Perzijskim zalivom.

Zaradi velikega zanimanja, ki vlada med našim delavstvom za to novo možnost dela v Iranu (Perziji), smo se potrudili, da bi dognali resnico, kajti mnogi ljudi iz naših krajev je zaradi tega pisarilo že na vse strani, okrog 500 jih je prišlo nalašč zaradi tega že v Ljubljano. Mnogo jih je celo odpotovalo naravnost na Sušak. Mnogo ljudi je zaradi tega potrošilo po nepotrebnem veliko denarja in vsi so se morali vrniti nazaj domov praznih rok. Vprašanje dela v Iranu namreč še ni tako zrelo, kakor si je marsikdo misli. Poklicani krogi in uradi se sicer trudijo, da bi našim ljudem kruha — pa najsi bo v tujini — toda za enkrat stvar še ni dozorela.

Časopisne vesti zadnjega časa so sicer mnogo govorile o velikih zaslužkih in o veliki potrebi po delavstvu, resnica je pa le ta, da je podjetje iskalo samo okrog 150 delavcev, še zdaleč pa ne 1000, še manj pa 2000.

Res je, da se je neka italijanska parniška družba zanimala za prevoz našega delavstva v Perzijo in res je tudi to, da se je zaupnik podjetja Richard Costain zanimal za naše delavstvo. Zasebno in uradno so za enkrat storjeni vsi koraki, da se dožene resnica v tej zadevi in koliko našega delavstva bi se dalo spraviti v Iran.

■ Nova letala za naš zračni promet. Družba Aeropol, ki skrbi za zračni promet po naši državi, je kupila dve veliki dvomotorni ameriški letali Lockheed. Elektra, ki ima vsako za 10 potnikov prostora in 3 prostore za posadko. Aparati so najmodernejši in zelo razkošno urejeni. Razen teh aparatov je Aeropol kupil tudi dve letali tipa »Condor«, ki letita s hitrostjo 300 kilometrov na uro, sta pa za spoznanje manjši od prvih dveh. Sprico hitrosti 300 kilometrov na uro se bo letos zmanjšal čas vožnje na vseh progah skoraj za polovico. Letos dobimo tudi nove zračne proge: Zagreb—Sušak—Benetke in Sušak—Zagreb—Sarajevo—Dubrovnik.

■ Ponarejeni bankovci. Avdo Kalaba, kmet iz banjaške okolice, je prišel pred sodnike, ker je hotel v neki trgovini plačati kupljeno blago s ponarejenimi stotaki. Siromašni kmet je sodnikom prepričevalno in pošteno povedal zgodbo o tem in o še enem stotaku: našel ju je bil pred letom dni na paši, spravljena v listnici. Trdil je, da v vsem svojem življenju ni videl razen teh dveh stotakov še nobenega, in zato kajpak ni mogel ločiti pravega od ponarejenega. Sodniki so revežu verjeli in ga vsega srečnega spustili domov. Čudno muhast je usoda: temu siromaku je naklonila dva stotaka, pa niti oba prava nista bila.

■ Z nožem na profesorja. Te dni so je na trgovski akademiji v Zemunu zgodil primer, ki meče obupno luč na našo mladino in pomanjkljivosti njene vzgoje. Dijak Vujanović je z nožem zabodel profesorja Vrtiprškega, ker mu ni hotel opravičiti izostale ure od pouka. Profesor je ranjen v pljuča in je izgubil mnogo krvi. Profesor je med

delavstvo, ki bi prišlo v poštev za delo v Iranu, bi bilo zaposleno pri graditvi transiranske železnice. Delavci pa morajo biti sami strokovnjaki: zidarji, kamnoseki, minirji in tesarji — močni in po možnosti ne starejši od 45 let.

Za deseturni delavnik se obljublja dnevna din 180—, od teh pa odpade na dnevno oskrbo din 30—. Pričakovati je, da bi se 75% mesečnega delavskega zasluzka lahko spravilo iz Irana v domovino, v zvezi vsem deviznim predpisom.

Pogodbe, ki naj jih podpišejo delavci s podjetniki so trde. Baje je delavcem zanjeno samo za 8 mesecev dela, podjetje pa ne prevzame nobene odgovornosti nasproti delavcu. Tudi to se bere v takšni pogodbi:

»V slučaju, da se pokaže delavec nesposobnega za delo v stroki, ki jo je navedel, ali če ni do malega vesten za časa, ki ga pogodba določa, si podjetje pridrži pravico, da delavca odpusti brez vsakega odgovornega roka in brez vsake odškodnine.«

In še ena velika ovira leži našemu delavstvu na poti, zakaj že sam prevoz stane ogromno vsoto din 700—. V tem znesku, ki ga je plačati takoj in naenkrat, je vsota voznja in prehrana do Irana, prispevek perzijski vladi za vsakega človeka, ki stopi na ozemlje Irana in znesek za eventualno repatriacijo (po odgonu). Umljivo je, da potrebuje razen tega vsakdo še nekaj denarja s seboj, kajti nikoli ne veš, kako in kaj.

Bilo je v načrtu, da bo prva skupina naših delavcev odpotovala s Sušaka v Perzijo že tretjega tega meseca, toda zaradi snega in drugih vremenskih neprilik v Iranu, se je ta odhod preložil za 4 do 5 tednov.

Po važnih zanesljivih informacijah, ki jih imamo, svetujemo našemu delavstvu, da si zaenkrat ne dela nepotrebnih izdatkov in ne potuje ne v Ljubljano, ne na Sušak, temveč da počaka na zanesljive vesti o tem delu.

Naše uredništvo se bo tudi vnaprej živo zanimalo za to stvar, ter bo vse potrebne informacije prineslo sproti in takoj v našem listu.

dijaštvom zelo priljubljen, dijak Vujanović se je pa zmerom izmikal šoli in pouku.

■ Lastni interes vsakega bolnika, ki se želi iznebiti nahuhe, pljučnih in drugih sorodnih bolezni, zahteva, da se okoristi s ponudbo že več let obstoječee vsehletne trdnice Puhlmann & Co., Berlin 594, Müggelsirasse 25, 25a in brezplačno ter poštino prosto naroči povčno brošuro s slikami. Glej tudi oglas!

Dolje v 4. stolpcu

Pogovor s sociologom in zgodovinarjem

H. G. WELLS o sodobnem svetu

„Diktature so si znale mladino pridobiti,“ pravi pisec Svetovne zgodovine

Herbert George Wells (izg. uelz), rojen leta 1866, je ugleden angleški pisatelj. Napisal je več socioloških študij, celo vrsto fantastičnih romanov in svetovno zgodovino v treh zvezkih. Po prepričanju je socialist — angleškega kova, je treba dodati.

Te dni je dal Wells znanemu nemškemu kritiku in žurnalistu Alfredu Kerru izjavo o sodobnem svetu. Iz nje povzemamo glavne misli. Seveda se nihče izmed nas ne bo mogel v celoti strinjati z njimi. Kajti to, kar velja za Wellsa kot Angleža, še zdaleč ne more stoočestno veljati za narode na evropski celini. V zvezi temu se nam zdi vredno seznaniti z Wellsom izjavljajem tudi naše bralce, saj so misli slahernega velikega človeka nekaj nov kamenček v mozaiku predstave, ki nam jo je o kakšni stvari podala šola, knjiga ali življenje.

Dolžni smo se pripomniti, da smo iz razumljivih vzrokov nekatere ostre Wellsove izjave izpustili ali omilili, ne da bi kakor koli spremenili smisel njegovih besed.

— Razpadlo hišo je treba nadomestiti z novo. Koliko stvari je danes razpadlih v političnem svetu! Njega dni so se spremembe take vrste izvršile s silo; mislim pa, da bi bilo moči isto doseči tudi brez nasilja.

Čeprav je H. G. Wells lani slavil že sedemdesetletnico, zbuja vtis, da je mnogo mlajši. Le njegov glas izdaja nemara utrujenost moža, ki je mnogo delal. Njegov glas je edino, kar je sedemdesetletnega na njem.

Po kratkem presledku je romanopisec povzel:

— Današnji položaj je takle: na-

Naša 2. novost

V prejšnji številki »Družinskega tednika« smo objavili našo prvo obljubljeno novost: nagrade za prispevke v »Zrcalu naših dni«. Prebranci smo, da tudi naša druga novost ne bo deležna nič manjše pohvale naših bralcev kakor prva — s tem bomo pa dosegli svoj glavni namen: da svoje naročnike in bralce letos 12krat še posebno prijetno presenetimo.

Naša druga novost je

novi veliki roman

ki ga začnemo priobčevati v prihodnji številki — roman, ki ga boste čitali s tolikšnim zanimanjem kakor malokaterga doslej.

Naš novi roman bo izhajal obenem s priljubljenim ljubezenskim romanom »Zakon na poskušnjo«, ki ga bomo tudi v bodoče prinašali v istem obsegu kakor doslej. Zanimivost novega romana pa ne bo samo njegova napeta ljubezenska zgodba; zanimiv bo tudi še drugače. In baš v tem je bistvo naše druge letošnje novosti: novi roman je zajet iz cirkuškega življenja (dogaja se mimo grede tudi v Ljubljani) in ga od začetka do tik pred koncem prepleta velika skrivnost. Vabimo vas, da si s to skrivnostjo nekoliko glavo razbijate. Ne zastonj; za tiste, ki jo razpletejo, smo pripravili lepe

denarne nagrade.

Ta roman boste brali z veliko napetostjo, kakor da ste vsi sami detektiv, ki imate nalogo, priti na sled skrivnostim iz življenja cirkuških artistov.

Le na nekaj vas moramo že danes opozoriti: večkrat bo treba pogledati nazaj in dobro prebrati, kaj se je že dogodilo, da boste mogli pravilno sklepati na razplet dogodkov. Kajti nagrade morejo dobiti samo tisti, ki bodo uganili pravi odgovor, v ta namen bo pa treba včasih še enkrat preleteti nekatera poglavja. Zato vas še posebej opozarjamo, da »Družinski tednik« z našim novim romanom

od prihodnje številke dalje

dobro shranite, ne pa da bi ga vrgli proč ali ga celo komu posodili in nikdar več nazaj ne dobili. Tudi boste prav storili, če si že zdaj zagotovite vsako številko pri svojem prodajalcu, kjer stalno kupujete »Družinski tednik«, ker zaradi velikih izdatkov ne bomo ponatili števk, če bi katera pošla.

Naslov našega novega romana in vse druge podrobnosti o razpisu nagrad izveste v prihodnji številki »Družinskega tednika«. Rezervirajte si jo že danes pri svojem trafikantu in opozorite nanjo tudi svoje prijatelje in znance!

UREDNIŠTVO

Draga hoja v zelje

Zaradi skakanja »čez plot« bo plačal pol milijona din kazni!

Kadar gre za moralo, Angleži ne poznajo šale

(MOI) London, februarja.

Angleško sodišče se vedno zelo strogo kaznuje moža, ki spele poročeno ženo v iznevero. Angleži hočejo namreč po vsaki ceni ohraniti ugled zakonskega stanu.

Nedavno je upravitelj nekega irskega lorda vložil tožbo proti nekemu garazistu, češ da mu je ženo zapeljal. Sedemdesetletni upravitelj se je šele pred nekaj leti oženil in je živel s svojo ženo v prav srečnem zakonu.

Pred nekaj meseci je podaril ženi avto. Ker se pa še ni znala voziti z njim, je prosil lastnika garaže Fowlerja, naj bi njegovo ženo učil šofiranja.

Menda je Fowler nadobudno učenko res vneto poučeval, kajti kaj kmalu se je izgovorila svojemu možu, da mora na nujen obisk k svoji sestri v London. Nič hudega ne slutijo je mož pustil. Ker se je pa potovanje nekam dolgo zavleklo, je vendarle začel poizvedovati po njej — in glej ga šmenta: izvedel je, da se je bila odpravila v London... v družbi svojega učitelja garažista.

Pred sodiščem se je moral Fowler zagovarjati zaradi zapeljevanja poročene žene. Sodišče ga je spoznalo krivega in mu je naprtilo za kazen čedno globo 2000 funtov šterlingov, v našem denarju nič manj ko pol milijona.

Osem mesecev v kletki zaprta!

Tragedija 22letne slaboumne Američanke

(MOI) Jeruzalemi, februarja.

V Tel-Avivu v Palestini je zbudil veliko senzacijo proces zoper uglednega specialista za živčne bolezni doktorja Abrahama Litvaka in njegovega tasta Henryja Feldmanna.

Obtožnica jima očita, da sta slabo ravnala z nekoliko omejeno 22letno Američanko Hayo Rubinovo in jo celo za več mesecev zaprli v kletko. Dekletovi starši so lani umrli in zapisali hčeri 2000 funtov. Toda deklica, ki jo je do tistih dob zdravil dr. Litvak, je na lepem izgnila. Policija ni našla za njo nobenega sledu — šele čez osem mesecev so jo slučajno našli v

kletki dr. Litvaka. Zaprta je bila v kletki podobni ječi in je vsa izstradana, da je bolj podobna okostnjaku kakor živemu človeku; razen tega je po vsem životu pokrita z debelo skorjo nesnage.

Uboga slaboumnica je pred sodiščem izpovedala, da je bila v dr. Litvaka zaljubljena in da ga ima še zmerom rada.

Dr. Litvak se je očitno hotel po tej nepošteni poti dokopati do bogate dediščine. Sodišče ga je obsodilo na leto dni ječe, njegov tast, ki mu je pri brezsrčnem početju pomagal, je dobil pa tri mesece prisilnega dela.

■ Čedalje več avtomobilov uvažamo. Leta 1933. smo uvozili 182 osebnih avtomobilov, lani pa kar 1228, s tovrstnimi avtomobili vred pa 1655.

■ Sebi je zvonila smrtno uro. V Kresnicah je mežnarjeva vdova Rozalija Upljeva, po domače Kolibariča, ondan odšla v cerkev, da bi zvonila smrtno uro posestniku Francu Skubicu. Toda komaj je dvakrat potegnula za vrvo, se je sama zgrudila, zadeta od kapi. Njo in Skubica so obenem pokopali.

■ Izvoz žab v Francijo. Premurci in Medmurci so mnogo zaslužili z izvozom polžev, zato bodo prav kmalu začeli izvažati tudi žabe in pijavke. Prav bi bilo, da bi šle naše oblasti kmetom-izvoznikom na roko, saj s poljskimi pridelki tako premalo zaslužijo.

■ Naših državnih dolgov je poračun pregledu za 53 milijard dinarjev. Leta 1932. smo imeli vseh zunanjih dolgov skupaj 32 milijard in 763 milijonov, notranjih pa 6 milijard, skupaj torej 38,8 milijard. Danes cenijo naše zunanje dolgove na 45

milijard dinarjev, notranje pa skoraj na 8 milijard, kar da čedno vsotico 53 milijard.

■ Sedemnajstega otroka je rodila kmetica Fata Anduličeva iz neke vasi blizu Travnika v Bosni. V sedemnajstih letih svojega zakona je pivila zdaj že sedemnajstega otroka in vsakokrat je opravila porod brez babiške pomoči. Do današnjega dne ji je umrlo pet otrok.

■ Pobesnel sifilitik. 30letni Boško Popović je ondan telefonično poklical iz bolnišnice v Karlovcu nekega zdravnika, češ da mu je zelo hudo. Na njegov klic se je brž odpeljal k njemu dr. Biehler, toda na pragu hotelske sobe je prežala na vestnega in simpatičnega zdravnika smrt. Popović je bil prepričan, da ga vsi zdravniki napačno zdravijo, zato se je hotel nad njimi maščevati. Kot žrtve je žal padel karlovški domačin dr. Biehler, čeprav ni on sam zdravil bolnika, temveč se je Popović zdravil že prej v Zagrebu in tudi še pri drugih karlovških zdravnikih. Pobesneli Popović je koj ob prihodu zdravnika oddal nanj več strelav iz puške, poltel se je pa še sam ustrelil iz samokresa.

Marca pomembni dogodki?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Goering sam, pravijo, je prišel v goste hudo nataknen. Najprej se mu je za malo zdelo, da ga niso na postaji čakali vsi najvišji poljski dostojanstveniki, temveč večidel samo podrejeno uradništvo. Še bolj se mu je pa zamerilo, da na lovu ni bilo zunanjeje ministra polkovnika Becka; zaradi pogovorov z njim je bil Goering vendar v glavnem prišel k Poljakom na obisk! (Beck je bil v Švicu dobil špansko in jo je šel zdraviti na francosko riviero. Pravijo sicer, da je že zdrav, toda topla francoska sonce mu je očitno bolj prišlo od snežnih poljsko-nemških lovišč — dokaz, da se je francosko-poljsko prijateljstvo zadnje čase menda res nekoliko segrelo.)

Preobrat na Finskem

Severne obrobne države, med njimi tudi Finska, so že lep čas vodile Nemcem prijazno politiko. Pred 14 dnevi je pa na Finskem nastal pravcat preobrat: ljudstvo je pri volitvah dobesedno poglalo dosedanjega zunanjeje ministra Ksela, znanega zagovornika hitlerjevske orientacije. Na njegovo mesto je prišel Holsty, zastopnik naslonitve na Rusijo. Njegov prvi uradni obisk je tudi res veljal Moskvi.

Nova orientacija Finske in baltičkih držav sploh je hudo neveselna ne samo Nemčiji, temveč tudi Poljski. Varšavski krogi namreč mislijo, da je Poljska tista velesila na vzhodu, na katero se imajo nasloniti manjše severne in srednjeevropske, pa tudi balkanske države — ne pa sovjetska Rusija.

Observer.

Banka Baruch

11. Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrš vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandi in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. Belgija: št. 3064-64. Bruxelles: Holandija: št. 1158-66. Den Haag: Francija: št. 1117-94. Pariz: Luksemburg: št. 5967. Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

ČE STE NAGLUŠNI

Če trpite od brenčanja v ušesih. Vam pošljemo brezplačno prospekt aparata za ojačenje sluha. Aparat lahko vložite v ušesno votlino tako, da ga niti malo ne zapažamo.

G. WEISS & Co.

Wien I., Liebenberggasse 627.

Zavozlana svaščina

Otrok,

ki je samemu sebi ded

(RO) Amsterdam, febr.

V holandski občini Zwolle se je te dni rodil otrok, ki ima pač naj-nenavadnejše sorodstvene zveze na svetu.

Leta 1928 se je oženil neki 66-letni Nizozemec z 18letno dekleto. Na ženitovanjski pojedini se je ženin sin iz prvega zakona, star 42 let, seznanil z nevestino materjo, vdovo njegove starosti; zaljubljen se je vanjo na prvi pogled, januarja 1929 sta se pa vzela.

Zaradi te dvojne ženitve je mladi mož postal tistemu lastnemu očetu, njegov sinček je pa postal hkratu tudi nekak njegov pravnuk, ker je vnuk tistega, ki je ne samo oče temveč tudi zet njegovega očeta. V lestvici teh rodov je torej novorojenček nekak svoj lastni ded.

(»Esti Kurir«, Pešta)

»Romantična poroka«
Johna Barrymora

(»OI) Newyork, febr. Poroka 54letnega Johna Barrymora, nekdanjega kralja ameriškega gledališča in filma, z 21letno igralko Elaine Barrijevo je bila velika senzacija. Kajpak so bile vse okoliščine od sile romantične, da se prišli tudi časniki na svoj račun. Tako so lahko pisali o dramskem »Lovu po vsej severnoameriški celini« in o »poroki o polnoči« v mestecu Yumi v Arizoni, kjer vladajo še prav divjaške razmere. Toda viharina ljubzenska poroka se je žal prav nesrečno končala.

Elaine Barrijeva je namreč vložila tožbo za ločitev zakona, češ da je John kasno ponoči v neki restavraciji v Hollywoodu od nje zahteval, naj se odpove svoji gledališki karieri. Pred zbranim občinstvom se je zato odigral prav neverjeten in mučen prizor.

Javnost zdaj zanima, kako se bo uredila denarna plat ločitve. Zakonca sta bila poročena natanko 70 dni.

Ločena — pa ni vedela

(»OI) Los Angeles, febr. Neki Jenkins je svoji ženi tik pred smrtjo za bilil, da ne sme odpreti železno blagajno. Vdova se je res ni dotaknila, toda lepega dne se je pri njej zgledala neka tulja, trdeč, da je ona zakonita žena umrlega Jenkinsa. Zahtevala je izročitev svoje dediščine.

Lahko si mislimo, kaj je bila uboga vdova presenečena, saj se ji dotlej še sanjalo ni, da bi ne bila ona sama prava zakonita Jenkinsova žena. Tedaj se je domislila in je dala odpreti železno blagajno — in glej: v njej so našli listino, na kateri se je črno na belem brao, da se je dal pokojni Jenkins že pred letom dni ločiti... in da se je poročil z drugo. Vse premoženje v znesku 250.000 dolarjev je zapisal svoji novi ženi.

O ločitvi zakona ni pokojni črnil svoji prvi in edini pravi ženi nikoli niti besedice. Še današnji dan je nepojasnjena skrivnost, kako se je Jenkins mogel ločiti od svoje prve žene, ne da bi bila ona v ločitev privolila. Bržčas je ločilo zakon kakšno sodišče v Mehiki, kjer vladajo v ločitvenem pravosodju še zmerom prav čudne razmere.

Razumnost in dlakavost

(»JD) Zdravnik H. Schultz na Johns-Hopkinsovi zdravniški šoli v Ameriki je prišel na originalno misel: primerjal je gostoto telesnih dlavic in las pri človeku in pri opicah.

Po mnogih opazovanjih je zdravnik dognal, da so dlavice pri bolj razvitem bitju redkeje kakor pri bitju nižje razvojnega stopnje. Prav tako naj bi bilo tudi pri človeku; čim redkeje je porasel, tem bolj je razumen. (Ta teorija bo vsaj plešcem po godu.)

Po dognanju ameriškega učenjaka ima človek na glavi povprečno 312 las na 1 cm²; dvanaest človeku podobnih opic ima na glavi po 317 las na 1 cm², dolgoroka opica gibbon jih ima 2035 na 1 cm², opica aotus pa celo 4083.

Belo pleme se posledje ne bo moglo več tako bahavo trkati na prsi (če namreč Schultzev nauk drži); belci imajo namreč na splošno gostejše lase kakor črnci in rumenokožci.

(»Paris-Soir«)

Ljubezen nas obvaruje raka?

Nenavadno dognanje učenih nemških zdravnikov

(RO) Berlin, februarja

Učeni profesorji na Zavodu cesarja Viljema v Berlinu so baje prišli na sled izvira raka. Če smemo verjeti njihovi teoriji, so za raka sprejemljivi samo taki ljudje, ki so že končali svoje spolno doživljanje.

Ta trditev je pač presplošna, da ne bi zbujala pomislekov. Za to jo je tudi res kazalo sprejeti s pridržki — tem bolj, ker je premnogo rakovih bolnikov baš v vrstah ljudi najlepših let, ki jim ni videti, da bi se njihovo spolno življenje že bližalo zatonu.

Zdaj se je pa profesorju na Viljemovem zavodu pridružil učenjak svetovnega slovesa: raziskave profesorja Sauerbrucha namreč kažejo, da bi ulegniti bili nekaj resnice v gornji trditvi. Slavn učenjak je dognal, da je med moškimi, ki so prenehali spolno živeti, in med ženskami, katerih mesečno perilo (torej spolne žleze) ni v redu, odstotek za rakom obolelih ljudi zelo velik. Profesor Sauerbruch je iz tega sklepal dvojce:

1. da nedvomno obstoji neka zveza med popuščanjem spolnega življenja in povečanjem nevarnosti obolenja za rakom;

2. da spolni hormoni posredno ali neposredno varujejo organizem pred rakom.

Ko je bil nemški učenjak s tem dvojim dognanjem na čistem, se je lotil kaj čudnih poskusov. Izbral je na slepo srečo 40 živali v laboratoriju in jim operativno vzel sleherni možgost spolnega življenja, potem jim je pa vcepil raka. Med 40 živali je pri 7 prav kmalu opazil značilne rakove tvore. Ilkrali je vzdel profesor Sauerbruch še drugih 40 živali in jim takisto vcepil raka, le da se to pol ni dotaknil njihovih spolnih žlez: le ena od teh živali je zbolela za rakom.

Verjetno je torej, da so molnje spolnega življenja ugodne za razvoj raka in da bo v nekam drznih trditvah učenjakov Viljemovega zavoda vendarle nekaj resnice.

(»Az Est«, Pešta.)

Bajne ameriške plače

(»KK) Newyork, februarja. Te dni je izšel v Ameriki uradni statistični letopis. V njem najdemo statistiko o vseh mogočih stvarih. O človeku, živalih, vodi, ognju, zraku, o vseh elementih, ki jih znanost pozna, o setvi in žetvi, o surovinah in industrijskih izdelkih; vse je naštet v celoti in podrobnostih.

Prav zanimive so na primer strani, ki govorijo o najvišjih ameriških dohodkih. Na prvem mestu je »velika petorica«, to so William Randolph Hearst, znani časopisni kralj, ki spravi ne glede na dohodke od delnic vsako leto 500.000 dolarjev plače v žep (okoli 22 milijonov dinarjev). Dosti ne zaostaja za njim lepa filmska igralka Mae Westova; čeprav jo nekam redko vidimo na platnu, dobi vendar za svoje delo 480.000 dolarjev na leto. Potem pride predsednik elektronične družbe »Latrobe Electric Steele Co.«, C. W. Gutzeit, ki dobi 398.000 dolarjev, za njim je predsednik avtomobilske družbe Motors Co., Alfred P. Sloan s 374.505 dolarji. In naposled še slavn filmska igralka Marlena Dietrichova s 368.000 dolarji.

Edsel Ford, sin avtomobilskega kralja dobi od očeta na leto »samo« 100.376 dolarjev. Du Pont iz družine ameriških Kruppov pa zasluži natanko 100.199 dolarjev. Morda bo letos dobil en dolar poviška, da mu bo zneslo vsaj okroglo številko...

Rekordi zvezd

To pot izjemno ne bo govora o gledaliških in filmskih »zvezdah«, temveč o čisto navadnih, t. j. pravih zvezdah, ki migljajo na nebu.

Učenjaki — tem ljudem res ni nič svetega — namreč zvezd ne občudujejo kakor zaljubljeni v pomladanskih nočeh, temveč jih proučujejo in študirajo z vseh strani. Tako so jih na primer tudi stehali.

Stehali? Kako neki? To je njihova stvar. Mi navadni zemljani jim moramo samo verjeti, ker njihovi učenosti pač nismo kos. Po njihovih ugotovitvah se namreč zvezde hudo razlikujejo med seboj, ne samo po velikosti in sijaju, temveč tudi po gostoti.

Rekord gostote ima nedvomno prelepi Sirius, najsvetlejša zvezda v ozvezdju Velikega psa; posebno lepo jo vidimo v jasnih zimskih večerih na severovzhodu. Gostota te zvezde je 30.000krat večja od gostote vode. To se pravi: liter snovi te zvezde bi tehtal...

Založba si ni znala drugače pomagati, kakor da je dala v časnik oglase in prosila vse tiste, ki res obvladajo angleški in francoski predmetni žargon, naj se ji javijo. Pogoj je bil še ta, da je moral vsak ponudnik imeti na grbi že kakšno zaporno kazen na Angleškem in na Francoskem.

Založbi je kar deževalo ponudb. Naposled so se založniki odločili za nekega absolviranega pravnikarja iz sicer dobrega rodu, ki je pa zašel na stranpota. Izbrance je s prevodom dokazal, da je popolnoma kos svoji nalogi. Njegov prevod je mojstrski, a nič manj ni njegov slog prijeten in zabaven. Vsi barabški izrazi so na moč imenitno prevedeni v francosščino.

Založba je zdaj sklenila z novim prevajalcem pogodbo za več let in si je hkratu zagotovila tri ameriške kriminalne romane, ki jih ji bo ta »strokovnjak« prevedel.

tal pri nas nič manj ko 30 ton, to je toliko ko tovor treh vagonov.

Po drugi strani je pa zvezda Beteiguse v ozvezdju Oriona sestavljena iz neznansko rahle in lahke snovi: vzeti bi morali namreč cel milijon litrov njene snovi, da bi tehtala šele eno kilo!

Tako vsaj trde učenjaki. Vsekako jim bomo laže verjeli, kakor da bi se sami hodili prepirčevati.

Častitljivo drevo

(»ND) Najstarejše drevo na svetu, tako vsaj trdi Oskrbovalni urad za naravne parke v Washingtonu, je neka sekvoja v Sekovskem narodnem parku. Visoka je nič manj ko 81 m in 61 cm, njen premer pri tleh meri pa 2684 m.

Ameriški naravoslovci cenijo njeno starost na več tisoč let.

Naše c

enjene

naročn

ike in

bralee

izrečno

opoza

rjamo

na našo

drugo novost, napoveda

no v tej številki na 2. str.

Pazite

na na

šo pri

hodnjo

števil

ko: v

njej bo

razpis

nagrada

V 10 mesecih 10 jezikov

London, februarja. (i) Ves London z napetostjo pričakuje uspeh stave, ki jo je sklenil s prijatelji štiri in dvajsetletni Donald Whiles, sin tovarnarja z avtomobili. Mladi mož se je obvezal, da se bo v desetih mesecih naučil desetih jezikov tako dobro, da se bo lahko po tuje pogovarjal in bral tuje časnike.

Po desetih mesecih bo moral prestati težko preskušnjo. Če bo znal vseh deset jezikov, bo dobil 800 funtov (200.000 din). Dozdej je minilo sedem mesecev, in Whiles je že pri devetem jeziku, namreč pri dansčini.

Dve originalni s Francoskega

O čem v Parizu govore, kadar jim zmanjka snovi o Hitlerju in o Španiji

Hudodelec — specialist za prevajanje

Pariz, febr.

Neka velika pariška knjižna založba bi bila rada izdala priljubljen angleški kriminalni roman. Toda ko bi ga bilo treba prevesti, se je pokazalo, da ni prevajalca zanj: nihče namreč ni znal pravilno prevesti izrazov angleškega barabskega jezika. Čudnega ni to nič, saj so prevajalci navadno pošteni ljudje, ne pa doma med roparji in potepuhi...

Založba si ni znala drugače pomagati, kakor da je dala v časnik oglase in prosila vse tiste, ki res obvladajo angleški in francoski predmetni žargon, naj se ji javijo. Pogoj je bil še ta, da je moral vsak ponudnik imeti na grbi že kakšno zaporno kazen na Angleškem in na Francoskem.

Založbi je kar deževalo ponudb. Naposled so se založniki odločili za nekega absolviranega pravnikarja iz sicer dobrega rodu, ki je pa zašel na stranpota. Izbrance je s prevodom dokazal, da je popolnoma kos svoji nalogi. Njegov prevod je mojstrski, a nič manj ni njegov slog prijeten in zabaven. Vsi barabški izrazi so na moč imenitno prevedeni v francosščino.

Založba je zdaj sklenila z novim prevajalcem pogodbo za več let in si je hkratu zagotovila tri ameriške kriminalne romane, ki jih ji bo ta »strokovnjak« prevedel.

Izdelovanje strašil na debelo

Grenoble, febr.

Grenoble je že samo po sebi ogleda vredno francosko mesto, pred kratkim je pa obogatelo še z novo znamenitostjo: podjetni Grenoblečani so namreč ustanovili tovarno za izdelovanje strašil. Pa ne strašil za ljudi, temveč — saj ste menda že uganili — za ptice.

Kmetje in posestniki so namreč ugotovili, da se ptiči naših modernih dni nič več ne bojijo starih obrabljenih strašil: kola, in na kolu slamnatega moža. Nič več nimajo vrabci ne kosi spoštovanja pred starimi junjami, vihrajočimi v vetru, nič več jim ni mar bleščočih pločevinastih obeskov ne posrebrnenih steklenih krogel.

Zaradi tega bo zdaj grenobelska tovarna — vsaj tako zatrjujejo njeni ustanovitelji — izdelovala takšna strašila, da se jih bodo peknati roparji zares bali.

Stara resnica je, da se človek vsemu privadi, pa ne samo človek, vsa živa bitja sploh — in tako smo doživeli zdaj tudi pri ptičih, da so se vendar že privadili starinskim strašilom. Kaj bo pa potlej, ko bodo ptiči naše dobe »pogrnunti«, da tudi za novim strašilom nič ne tiči... kaj bo potlej?

Psihološki problem, ki ga bo rešila bržčas bilanca tega novega svojvrstnega podjetja.

Samo da ne
zakašljam!

Kašelj

prepreči

Bronhi

bonbon!

PROIZVOD: UNION, ZAGREB

Procesijska hrvoločni
boginji

Bombay, februarja. (i) V Tibetu živeči angleški misijonarji so te dni imeli priložnost opazovati v glavnem mestu Lasi nenavaden verski obred. Tibetki verniki so namreč priredili veliko prosišno procesijo k svoji najkrvoločnejši boginji Paldeni Larni. Njih vera namreč uči, da je hotela ta boginja uničiti komaj ustvarjeni svet, a jo je vendar pregovoril njen mož Kuli Ču.

Pobožni Tibetanci se še zdaj boje njene jeze in prireajo zato vsako leto velike procesije krvoločni boginji in zlasti njenemu usmiljenemu možu na čast.

V veličastnem sprevodu nesejo lame (duhovniki) boginjin kip na glavni trg, kjer ljudje ponižno popadajo na kolena in prosijo kruto boginjo milosti. Lame pa plešejo njej na čast posebne obredne ples. Nato prinesejo iz svetišča še kip njenega moža in ponovno »pred njim svoje obrede. Oba kipa puste potlej v mestu, da ju ljudstvo lahko časti.

Ponekod pa odnesejo kipa na vrh velikega hriba in opravljajo pobožnosti kar tam. V slavnostnem sprevodu odnesejo nato oba malika s hriba v njuno svetišče.

Energična filmska zvezda

(»Qi) Hollywood, januarja. Samobramba je pač najboljša orožje, da se ubraniš nepričakovane napada. Ne smemo pa misliti, da segajo po tem sredstvu le moški; da ima to orožje pripadnike tudi med nežnim spolom, nam priča naslednja zgodba.

Filmska zvezda Bryn Davis se je lepega večera ravno odpravljala spat, ko je zagledala v svoji spalnici neznanega moža, ki gotovo ni imel dobrih namenov. Toda »zvezda« je bila pogumno dekle in ji niti na um ni prišlo, da bi poklicala policijo. Rajši se je spretno spravila nad vsiljivca, saj je večja boksarske tehnike, ki bi delala čast vsakemu poklicnemu boksarju. Dregnila je presenečenega vlomilca v trebuh, da je tisti mah zagledal vse zvezde in klenil na kolena. Ker se je pa hotel še nekaj otepati, je dobil še par bunk od strani, a zadnji sunek, namerjen naravnost v brado, mu je docela pregel veselje do obrambe in ga je dokončno položil na tla.

Takšen dogodek se je torej pripetil v Hollywoodu, tam, kjer imajo tako pogumne ženske, da niti policije ne pokličejo na pomoč. In čeprav morda ni bilo vse natančno tako, kakor poročajo iz Hollywooda, moramo priznati, da filmske zvezde ne niso take punčke iz leta, kakor bi človek mislil. Kako se godi ubogemu zakonskemu možu pri taki amazonki, pa rajši ne ugibajmo. (»N. W. Journal«)

Profesorjevo maščevanje

Dunajski vseučiliški profesor Bernatzek je pri poslednjih pravnih izpitih zasolil nekemu zabitemu visokorodnemu študentu:

»Vašega imenovanja za deželnega glavarja sicer ne bom mogel preprečiti, zavlekel ga pa bom...«

Od govorenja umri

Tudi taka bolezen
se zna človeku pripetiti

(RO) Newyork, febr.

V Ocali (Florida) je umrl neki Howard Stillman. Podlegel je v bolnišnici zelo nenavadni bolezni. Celih 18 dni je namreč nesrečnež neprenehoma govoril; kvasil je vse mogoče in nemogoče reči, deklariral pesmi, žebral molitve, recital članke iz časopisov; govoril o politiki, modroslovju in veri, v isti sapi pa tudi o mnogo manj spodobnih zadevah, da so si bolničarke kar tišale ušesa, njegovi tovariši na bolniških posteljah se pa smejali na ves glas.

Po 18 dneh takega bolnega gozdanja se je siromak utrudil... in umrl. Zdravniki menijo, da je bilo čudni in na srečo redki bolezni vzrok vnetje tistega dela možganov, kjer je središče govora.

(»El Nacional«, Mexico)

Vprašajte Vašega zdravnika in on Vam bo potrdil, da je naša najboljša in najbolj zdrava prirodna mineralna voda ona z rdečimi srci na etiketi, **RADENSKA!**

Naša misel

PITAGORA: grški mislec (570 do 500 pred Kristusom), doma z otoka Sama, Deloval je v spodnji Italiji; tam je tudi ustanovil »zvezo Pitagorejcev«, šolo z verskimi in navednostnimi cilji. Pitagorejci so učili, da je število načelo vsega, kar obstoji. — Najpomembnejši Pitagorov nauk je njegov stavek iz geometrije: $a^2 + b^2 = c^2$.

ZRCALO

naših dni

Za prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Naš tramvaj

Tudi naš preljubi ljubljanski tramvaj je potreben, da se ogleda v zrcalu naših dni. Ne morda zaradi svoje že priznane »hitrosti«, s katero vozi po naših blatnih ulicah, ampak zaradi ureditve prometa samega.

Vozim se namreč opoldne ob 12.30 domov v Moste. V nabito polnem opatijskem »zapravljivaču« pricam do sv. Petra. »Prestopiti!« Izstopim, izstopila, izstopijo in še izstopajo, dokler ne ostane zapravljivač prazen. 20 do 30 potnikov potrpežljivo čaka v dežju, blatu in brci sredi trga po več minut na prestopni voz od postaje. Polagoma se tudi ta pri-
maje — seveda prazen. In prične se spet nalaganje, vstopanje, previranje in slišijo se kajpak sami slavošpevi na čast našemu tramvaju.

Vse prošnje, vse zahteve po direktnem vozu (ne vozičku!) Magistrat—Vojaška bolnica so ostale do danes brez uspeha. Ali gospodje res ne uvidijo potrebe občinstva in gledajo le na svojo udobnost in korist? Prosimo, zganite se ž!

Eden izmed mnogih.

Oh, ta menza!

Prejeli smo:

Na hrano hodim v menzo Delavske zbornice, in sicer v oddelek A, ker mi pač razmere ne dopuščajo, da bi si privoščil kaj boljšega. Toda vzhic temu, čeravno imam najnižji razred v tej menzi, vzhic temu sem in ostanim človek, ki misli, da se ima pravico pritožiti, ako mu kaj ni prav.

Pred nekaj dnevi nisem bil zadovoljen ne s hrano ne s postrežbo. Zahteval sem pritožno knjigo. Mislite, da sem jo dobil? Motite se. Rekli so mi, da knjige nimajo, a če že imam kaj povedati, naj se grem pritoževati kuharici.

Ker to ni »inštančna« pot, pomenijo takšne besede v navadnem jeziku: Jej, če ti je prav — če ne, pa pojdi!

Meni se pa zdi, da menza v Delavski zbornici ne bi smela tako ravnati s svojimi gosti. Kaj pa vi mislite, gospod urednik?

Student.

Vzorni dijali

Dovolite, da tudi jaz napišem par vrstic v »Zrcalo naših dni«.

Vsak dan se vozim z železnico iz Trčica v Ljubljano. Zato imam več kakor preveč priložnosti, da opazujem življenje dijakov, ki se vozijo v šolo. Njihovo vedenje je nezanimljivo.

Kakor tolpa ne civiliziranih divjakov pridre na vlak, zapirajo vrata tako, da se vse strese, ali jih pa sploh ne zapro. In potem to večno divjanje iz vagona v vagon, da morajo človeku živci odnehati.

Toda to je šele začetek bojnega plesa.

Končno se ustavijo v vozu, ki se jim zdi za to prikladen. Eden kaže cigarete, kupljene za denar, ki so ga mu dali starši za šolske potrebe, drugi zbije tovarišovo čepico z glave, tretji zbada s šivanko itd. Nastane prepir in na koncu koncev pravi pretep, ki se konča šele tedaj, ko vstopi sprevodnik. Vse to se dogaja ne glede na potnike, ki se zgražajo nad takim vedenjem.

Zadnjič sem imela priložnost opazovati še drug dogodek. Sedla sem v vagon, kjer so bili študentje. Na videz sem čitala časopis, v resnici sem jih pa opazovala; sedela sem čisto v kotu na desni v smeri vlaka. Nekako v sredi na levi je sedela stara kmedka ženica.

Neki gimnazijec, star kvečjemu dvajset let, se je začel norčevati iz te stare ženice, za njim pa ostali študentje. Nato jo je začel zbadati s svinčnikom v kito ob splošnem grohotu in odobravanju ostalih. Ženica je bila seveda brez moči nasproti tej sodrgi. Videla sem, kako je s plahimi očmi iskala rešitve. Našla jo je šele v sprevodniku, ki je na srečo prav takrat prišel.

Kaj pravite k temu? Kdo je polician napraviti konec takemu početju?...

A. V.

Možje, ki se niso bali smrti

Na urlovi »brazji«

DOŽIVLJAJI ANGLEŠKEGA ČASTNIKA V INDIJI

17. nadaljevanje

Ko je služabnik odšel, je stal Binns še zmerom sredi prikupne sobane in se vohilaje oziral okrog sebe na vse strani.

»Prav nič mi ne ugaja,« je dejal.

»Meni tudi ne,« sem pritrtil.

Lepa sobana nama je bila že vseč, toda obhajale so naju čudne misli, zakaj so naju spravili drugod pod streho kakor ostale člane karavane.

Nihče izmed njih ni — tako se je vsaj zdelo — stanoval v najini bližini ali vsaj v tem postolju.

Binns je stopil k oknu in se razgledal. Pod nama se je razprostiral precej zanemaren park. Tri nadstropja nad zemljo je bila najina soba.

»No torej,« je čemerno menil, »kakšen romantičen beg po vrstah lestev ali po zvezanih rjuhah pač ne pride v poštev.«

»In vendar bi v tem oziru nekaj svetloval, zakaj ni mi prav prijetno, da prebivam tam, kjer prenočuje ta otrok.«

»Otrok...« je začel Binns, toda v tistem trenutku sva se zasukala na petah, ko da bi naju bila osa pičila. Nekdo je bil po tistem odprl vrata. In zdeli se je moralo dokaj smešno, ko sva se z Binnsom, ker orožja nisva imela, postavila pri priči v boksarsko pozico.

Toda Binns je takoj olajšano dahnil: »A... takol!!«

Dve hindujski deklici sta smuknili v sobo in sta skromno se smehljaje obstali pri vratih, ogledovaje si naju s svojimi črešnjevimi očmi.

Bil je to običajni dar indijskih kanonov...

Zanišljeno sva si ogledovala obe prikupni bitji. Torej nama vendar zapajajo. Smatrajo naju za gosla ko vse druge. Zakaj se malo niva dvomila, da so se prav ob istem času odprla vrata tudi pri ostalih članih karavane, in da so se tudi njim na pragu smehljali kanonovi darovi...

Ali pa — tudi to je bilo mogoče — da so nama poslali obe mladenki zato, da nama prečita obisti ali pa da naju odvredeta, da se ne bi zanimala za dogodke v trdnjavi?

Vse je bilo mogoče, in ta prigodica je kazala postati uročna zadeva za naju. Odsloviti dekleti res nisva mogla. Hudo in surovo bi užalila gostitelja. Drugače pač ni kazalo, ko da sva jih obdržala pri sebi.

Prosila sva ju torej, naj nekje na blazinah sedata.

Z ljubkimi in sramežljivimi gibi sta počepnili tesno druga poleg druge. Obe sta bili še hudo mladi in ker niela bili domačinki, temveč pravi Hindujski, ju je pač nekdo kan nekje ugrabil ali pa kupil. Prav gotovo jima ni bilo prijetno in lepo pri duši v tej robati pokrajini... In ko sem tako dolgo premišljal in zmerom znova študiral obraza teh dveh deklet, sem storil nekaj, kar je dobrega Binnsa prišlo, da se je vzravnal ko sveča in zastrel valne, ko da bi bil pamet izgubil.

Toda poznal sem Indijo bolje kakor on, in sem zato tvegaj poskus.

»Poslušajte me, gazeli,« sem po tistem začel in sedel poleg njiju, »saj nama ne boste storili ničesar žalega. Midva nisva to, kar sva. Angleška saba sva in ni se vama treba bati. Odsila bi rada odotod in jo mahnila tja, kjer prebivajo vaši starši, vaši bratje in vaše sestre. Ali nama lahko poveš, kako bi to storila? Nič se ne spoznavam v tej palači, in če bi stopila pred vrata najine sobe, bi bila tako neboljena kot dva popotnika v divjini.«

Mrtvaška tišina.

Šelal sem, kako je Binns kar hropel od razburjenja. Sprva se zanj nisem maral zmeniti, pač pa nisem pustil obeh zagorelih deklet iz oči. Zdaj se mora odločiti, ali je moje poznavanje Indije vredno vsaj groš, ali pa ni vredno nič.

Deklici sta me dolgo opazovali boječe in z negotovostjo, potlej sta pa začeli obe hkratu čebljati, prekipavajuče, boječe in po tistem, neprenehoma z nemirnim pogledom na vratih.

Midva sva poslušala in ju nisva prekinila. Bila je stara povest, ki sta nama jo pripovedovali. Ze kot otroka so ju bili prodali in ju privedli semkaj h kanu. Njuna domovina je tisoč milj daleč, in marsikatero samotno uro sta prebili med jokom in domotožjem. Hrepeneli sta po svoji domovini.

Binns je bil očitno osupel spričo mojega uspeha.

Jaz sem pa postal čedalje veselejši. Vseč mi je bilo, da me slutnja ni ukani. Sicer bi se moral pred Binnsom sramovati ko črv, a tudi mojo polomijo bi mi še dolgo očital in bi me ob vsaki priložnosti obsul z dobrimi in slabimi dovtipi.

»Pomagali vama bova, sahib,« je naposled dejala starejša od njiju, »toda vzemita naju s seboj in peljita naju tja, kjer žive najine sestre.«

Pri priči sem prikimal in zažugal Binnsu, ki se je hotel upreti.

»Vzela vaju bova s seboj,« sem dejal, »vendar morava prej vedeti, kako se bova izmuznita od tod. Odgovorita mi na vsa vprašanja in napnita malo vajine možgane. Kaj se dogaja v tem gradu? Ali prihaja semkaj mnogo ljudi, ki potujejo s Kajbrskega sedla? Ali sta že videli najinega dečka, ki ga skrbno čuvajo? Ali sta že videli kakšno belo ženo? In ali sta že slišali Lenhajevo ime?«

Precej sta začeli spet čebljati in midva sva ju pobožno poslušala. Vse, kar sva slišala, naju je na moč zanimalo. Da, prihajali in odhajali so mnogi tujei, popotniki s Kajbrskega sedla. Kadar so prišli, so prinesle njihove kamele težke tovore, kadar so pa spet odhajali, so bile kamele skoraj prazne. In v vseh ravirih je bilo samo orožje, ki so ga razkladali v našem dvorišču.

Imenitno! Prekrasno!

Grad je bil torej Lenhajevo orožarna!

Binns dotlej ni mnogo govoril, toda jezik je valjal neprenehoma po ustih, in to je bil prepričevalen znak, da je bil zelo razburjen. Njegova črna brada je kar nihala gor in dol od zadovoljstva.

Malega fantiča pa deklici nista še nikoli videli, tudi bele žene ne, Lenhajevo ime sta pa včasih vendar slišali.

No, nama je bilo že to dovolj, kar sta vedeli.

»Veš kaj, Binns, na lastno pest si bova privoščila majhen ples,« sem dejal.

»Da bi pa vzela dekleti s seboj,« je resno dejal Binns po angleško, »to že ne bo šlo.«

Skomignil sem z rameni.

»Lahko jima obljubiva, da ju bova vzela s seboj, pa ju potlej vendar pustiva tukaj. Brez njiju se pa prav gotovo ne izmuznema od tod. Bo že kako šlo, Binns. Že hušje stvari sva kar tako na slepo srečo zmogla. Sicer bi

pa res rad spravil ta dva otroka nazaj v njuno domovino. Saj ti nemara tudi? Ali ne?«

»Lahkomiselno si storil, ko si jima to obljubil,« je zagodel Binns.

»Morda — morda tudi ne,« sem odločno dejal, »nekaj pa morava vendar tvegati. Lahkomiselno je tako vse naše življenje pri stotini lovcev na ljudi.«

Do enih po polnoči smo čakali.

Vse, kar smo nameravali storiti, sva z Binnsom točno določila in zabičila deklicama. Res je bila to tvegana igra, da sva se izročila tema slabotnim bitjem, toda spomnil sem se, da sem s takimi »slabotnimi bitji« doživel že vse drugačne stvari in tudi slišal sem že marsikaj, in vedel sem, da so iz jekla in kar za tri moze, če je treba.

Da je bila Binnsova in moja prekleta dolžnost, da kakor koli že oskodujeva orožarno, o tem nama pač ni bilo treba izgubljati besed.

Kmalu po enih sem odprl vrata in prislunil. Oba, Binns in jaz, sva držala vsak svoje dekle za roko. Čeprav nisem mislil, da bi naju utegnili dekleti spraviti v past, je bilo vendar bolje, da sva storila vse, kar je bilo za najino varnost potrebno.

Najprej smo bosopeti neslišno stekli po dolgi galeriji, razsvetljeni od blede mesečine. Bila je kakor nalašč razsvetljava za naše početje, in res nisem mogel, čeprav so bile okoliščine na moč resne, udušiti smehljaja, ko sem se spomnil, da bom o tej pustolovski kasneje nekoč pripovedoval tovarišem v kazini.

Tako približno: »...blede mesečina je razlivala srebrni lesket po najinih razcefranih oblacilih in po najinih sestradanih obrazih, ki so se jima globoko v duplinah bojažljivo svetile sinje oči... Obe lepi deklici, držčči naju za roke, sta zdaj pa zdaj preplašeno zazrli k nama...«

No, vedel sem, da me bo rjoveč grohot mojih tovarišev na tem pesniškem mestu prekinil, in da se bo vsul nadme cel plaz podsmehljivih pripomb.

»...Poslušajte, fantje... le poslušajte... tega širokousteza... blede mesečina... Zareče oči, lepe Hindujske... roko za roko...« hahaha!

In vendar je bilo tako. Saj tega res ne bom mogel drugače pripovedovati. Življenje samo ustvarja takele zgodbe. In bil sem prepričan, da celo Binns, ki je vendar pisatelj, ne bo mogel drugače pripovedovati kakor tako, kakor je bilo.

Hodili smo po pravem labirintu samih hodnikov. Po kamnitih stopnicah nizzol in spet navkreber. Sama bi se v tej zmešnjavi prav gotovo ne znašla. Včasih smo hodili po dolgih predorih, ki je bilo v njih temno ko v rogu, in sva se morala z Binnsom zanesti zgolj na gorke roke najinih rednih vodnic. Binns mi je kasneje pripovedoval, da ga je zlasti v teh temnih predorih vsako sekundo znova obhajala misel, da bo njegovo dekle zdajci iztrgala ročico in zbežala.

Zgodilo se pa ni nič takega.

Potlej smo obstali. Medel lunin svet se je prikrdel med zidovjem k nam. Stisk dekličine roke mi je povedal, da smo na cilju. Pogledal sem okoli vogala in uzrl okroglo visoko dvorano, ki je vanjo lila mesečina.

(Dalje prihodnjšč)

PRESKUŠNJA LJUBEZNI

Nemški napisal Kurt Münze

Bilo je v tistih toplih zimskih tednih, ko ni v St. Moritzu nič snega, ko človek ne ve drugega početi, kakor flirtati in plesati, zaviti v kavarno na kavo in vreči za spremembo kvarte.

Vsi so se zaljubili, jaz kajpak tudi. In sicer v ekscentrično miss Maud. V podkrepitev svojega čudaštva je prinesla ta miss v raj smučarskega športa vsega Dostojevskega, prebrala ga je zvečer v razkošni hotelski veži, zato so se ji, okuženi z idejami tega fantastičnega pisatelja, ki le prepogosto resničnost do nemogočega pretirava, porajali hudo čudni domisleki.

Včasih mi je dejala: »Pravite, da me ljubite. Dokazite mi to! Pridite recimo v pidžami na obed. Ali pa: zadenite si smučke na ramo in se po dežju sprehajajte, pa zavijte potlej v Silvertov dom.«

Vse, kar je govorila, je bilo resno. Včasih mi je celo rekla: »Pokažite oni stari Holandki, kadar bo prišla mimo, jezik ali pa osle, potlej pa zamekajte ko kozel!« Takihle norij se je bila nalezla v nekem romanu tega prenapetega Rusa, opisujočem neko ekscentrično žensko, ki zahteva od svojega oboževalca vse take mogoče in nemogoče preskušnje vdanosti in zaljubljenosti. In Maud jo je hotela seveda oponašati.

V našem hotelu je stanovala tudi neka mlada gospa, Francozinja, njen mož je bil pa na potovanju. Bila je prav toliko lepa, kakor je bila zapeta. Zmerom je bila sama, obedovala je sama za mizo, izgubala se je slehernemu še tako vladnemu zblizanju, nikoli ni prihajala na ples, zdelo se je najstanovitnejša in najzvestejša žena, vendar ni bila ne melanholična ne odjudna. Prav gotovo je zvesto ljubila in je branila svojo osamljenost s trdovratno molčečnostjo.

Nekoga dne sva z Maud srečala to vase zapeto lepoticco, ko sva jo mahala proti jezeru.

»Lejte jo,« je dejala Maud, »to ne premagljivo Penelopo. Stopite prosim k njej, ogovorite jo, zakaj rada bi vas videla, kako se boste osmešili... No, ali bo kaj? Saj zmerom trdite, da mi z največjim veseljem ustrezate vsaki želji...«

»Ljubim vas, Maud, vaš suženj pa nisem. Samo da bo vam v zabavo, naj nadlegujem tujko — da niti ne pomislim na osramotitev, ki me čaka...«

»Potlej me že ne ljubite. Če bi me ljubili... Ph! Vsi moški ste sleve. Niti te male preskušnje ne tvegate, tega neznanega dokaza! Dajte, naj se nasmem! Hotela bi se zabavati. Oh, kako ste dolgočasni, vsi, prav vsi. Da, videti hočem, kako vas bo ta ponosna dama zafkrčila, kako boste stali sredi ceste ko kup nesreče...«

»Kaj naj ji rečem? Za božjo voljo! Saj je bedasta, neukusna... Take imenitne dame gentleman vendar ne sme ogovoriti...«

»Zdaj pa konce besedičenja. Ali greste, ali ne greste?«

In... šel sem!... Če je človek zaljubljen, česa vsega ne stori! Saj me razumete. Maud mi je obljubljala vse, besedo je pa zmerom snedla, in kar tresel sem se od nestrpnosti in pričakovanja. V takšnih okoliščinah je človek res tepec, suženj...

Šel sem! Dobitil sem samotno popotnico, priklonil sem se in dejal: »Madame, rad bi obnovil najino znanje, če dovolite...«

Ni pametnejšega se pač nisem domislil, pa sem zinił to predrznost. Kar žgal me je na hiliiku pogled male Maud, kar slišal sem njen pridrušeni smeh, zardel sem od sramu — in tisti trenutek sem zasovražil hladno Angležinjo. Kakšno predrznost sem tvegaj! Kolena so mi kar klecnila. Bedak, kakršen sem bil!...

Nadaljevanje na 7. strani.

Krasni belci, ki bodo na kronanjski dan vlekli kočijo kralja Jurija VI., se morajo najprej »vživeti« v svojo nalogo. Tako doživljajo Londončani od časa do časa v bližini Buckinghamske palače kaj nevsakdanji prizor. Velicasto osmerovprego spremlja godba kraljeve garde, da se konji privadijo koračnicam. — Na desni: Ondani so v nekaterih ulicah za poskušnjo razobesili kronanjske zastave

Kakšno naj bo

slovensko dekle

Slovensko dekle!

Povej, ali moreš izreči to kratko besedo, ne da bi te prevzela radost nad mladostjo in sončno, srečno naravo našega dekleta?

Povej, ali ti ni ob mislih na slovensko dekle, se nikoli zadišalo po rdečih nageljčkih, rožmarinu in rožinkarstvu?

Živ, pojoč cvet naše zemlje je — naš dekle. Kjer koli je, kar koli je, tudi če ima odrte, z žulji pokrite roke, tudi če ima truden, zganjen obraz. Se je veselje v njem, še je volja v njem, še in še razodeva tuji tih, a bogato lepoto svoje domovine.

Da se bomo prav razumeli! Tisto kar srečujete marsikje, naličeno da ni ničesar več podobno, tisto kar v občevarju s tuji pozablja svojo materinsko, tisto kar je pozabilo naravno stopnjo in višino svojih mater, tisto niso slovenska dekleta! Morda so bila, zdaj niso več. Materino dediščino so zavržla, materino izročilo pozabila, kako naj si torej še laste ponosno ime slovenskega dekleta?

Tebi, naš mladi slovenski dekle, pa velja: Spoznaj, zavedaj se, da je vse, pa prav vse kar imaš, tvoje pošteno slovensko ime!

Nikar ne hodi po njem, nikar ga ne maži s posnemanjem tujih, be-dastih vzorov.

Ali si se, dekle, že kdaj zamislila v ženske oblike s filmskega platna in velikih modnih revij? Ali ni tudi tebi prišlo na misel, da so vsi ti neštet, neizrekljivo zmalčeni obrazi — strahotno drug drugemu podobni — po brezizraznosti namreč? Nov ženski tip nastaja, praviijo. Nemara da res; toda to, draga moja, to ne bodo več ženske.

Nekako tako bo, ko da se je kon-

ženam in dekletom — čitateljicam »Družinskega tednika« je namenjena naša nova rubrika: Ženski razgovori! (Glej Damijanin članek v 52. številki Družinskega tednika!)

Bluza za šport in pisarno

Menda bi bilo odveč poudarjati prednosti bluže pred volneno obleko, spomnim naj vas le na zdravje in higieno, pa boste priznale, da rajši oblečete svežo, pravkar oprano, skromno blužo kakor drago, a prepoteno volneno obleko.

Ni čuda, da se je bluza vrnila v damsko garderobo za vse prilike. Vidimo jo na športnih tekmarjih, v pisarni, popoldne v kavarni, zvečer na

plesu pa še posebno lepo okrašene, iz dragocenega lameja, brokata, velurja ali čipke.

Večerne in popoldanske bluže prepuščajte rajši izurjeni šivilji, ki je vajena težkih krojev in občutljivega ma-

čala največja maškerada in se je v vsakdanjost usulo na tisoče vsega sitih klovnskih prikazni, neresničnih, pošastnih figur s krvavimi nohti in boleznim rezanjem na ustih.

Ti slovensko dekle ne boš nikoli podobna lutkam, ki jih v neznanih množinah razkazujejo in prodajajo po sejmiščih.

Ostala boš, kljub spreminjajočemu se času, drugačni izobrazbi, denarju, oblekam, svilenim nogavicam, vsemu, vsemu nakljub to, kar so bile tvoje prednice — pošten, zvest, na zemljo in na njene ljudi navezan človek.

Prav nič se ne bojimo zate. Ne boš se nam izneverila. V tvoje drobno srce je položena materina dediščina: resnična, iskrena ljubezen do slovenske besede, volja in vztrajnost za delo in vero, živa in neomajna.

Bojimo se torej ne, vendar nečesa čakamo, nestrpno in v strahu.

Ali boš, slovensko dekle, to kar si prejela, to kar imaš, tudi prav upravljal? Ali boš znala, dekle, to svojo dediščino pomnožiti in razbohotiti? Ali jo boš iz temnega, ozkega kotička, kjer jo varuješ, dvignila na svetlo, na beli sončni dan, da bo zablistela v vsej svoji krasoti?

Ali boš, draga, obogatila z njo svojo — našo — zemljo in našega človeka?

Daj, stori to! Prav tebe čakamo. Zato ker je dandanašnji tuko malo res slovenskih deklet.

Prav zate, dekle, trepetamo. Da bi dosegla nekoč nekaj levega in velikega. Veliko zadoščenje, ko boš ti, dekle, nekoč kot slovenska mati in gospodinja izročila svojim otrokom prevzeto slovensko dediščino:

Takrat ne bo več zaprta v tesni, temni kamnici — ti sama, tvoji ljudje, drugi ljudje, vsi ljudje, vsa naša čudolepa zemlja bo prepojena z njo.

Damijana.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nadvse važno vprašanje zanima naravno vse, ki bolehalo na astmi, katarju na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas

popolnoma brezplačno knjigo s slikami,

izpod peresa gosp. dr. med. Guttmana, bivšega šef-zdravnika v zavodu za finzenkuro, o temi »Ali so pljučne bolezni ozdravljive?« Da omogočimo vsakemu takemu bolniku, da spozna vrsto svoje bolezni, smo se odločili v interesu splošnega blagra, odposlati to knjigo na zahtevo popolnoma za-stonj in poštne prosto. Napisati je samo dopisnico (frankirano z Din 175) in jo odposlati na

PUHLMANN & Co., BERLIN 594, Müggelstrasse Nr. 55-25 a

Odobreno od ministrstva socialne politike, san. odelenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933

Naša kuhinja

JEDILNIK ZA PREMOZNEJSE

Ponedeljek: Golaževa juha, krompirjevi rezanci, posuti z nastrganimi orehi, domač sir.

Torek: Paradižnikova juha, naravni zrezki z zelenjavo in biskvit.

Sreda: Juha s smetano,* palačinke, nadevane s špinato, pečena jabolka.

Četrtek: Goveja juha z lečo, nadevana bržla s krompirjem in peteršiljkom, zeljasta solata.

Petek: Ribja juha, ribja solata s pečenim krompirkom, rižev narastek z malinovim odcedom.

Sobota: Goveja juha, nadevano zelje, pečeni rezanci s češpljevo mezo.

Nedelja: Juha s cvetačo, pečena piška, dušeno korenje, jabolčni kompot; črna kava.

Pojasnilo

* Juha s smetano: Vzemite pol litra debele kisle smetane, 1 dkg kumina, 10 dkg moke, soli, nekoliko popra in kisa. Kuhajte v vodi s kuminom in poprom na šibkem ognju 15 minut. Med tem časom stepite moko in smetano, počasi vlijajte smetano v vodo, juho še enkrat prekuhajte in nekoliko okusajte. Juho preleži in jo servirajte s koščki črnega kruha.

JEDILNIK ZA SKROMNEJSE RAZMERE

Ponedeljek: Krpice na goveji juhi, omaka s kislimi kumaricami, krompirjev pire.

»ORLOV«

Če hočeš biti zadovoljen, zahtevaj izrečno zobno ščetko »ORLOV« Dobi se povsod!

Z zakonom zaščiteno po vsem svetu

Torek: Jetrni žličniki na goveji juhi, leča v omaki, kisla repa z govedino.

Sreda: Močnik na goveji juhi, govedina, presno zelje s krompirjem.

Četrtek: Zdrobovi žličniki, sladka repa v kockah, krompir.

Petek: Prežganka, riž, osja gnez-deca*.

Sobota: Grahova juha s pečenim kruhom, ohrovljova solata s pečenim krompirjem.

Nedelja: Pljučni štrukelj na goveji juhi, dunajski zrezki, krompirjeva solata, kompot.

Pojasnilo

* Osja gnezdeca: Pripravi kvašeno testo kakor za buhte in počakaj, da dobro vzhaja. Pri ali desko potresi z moko, povlajaj v njej testo in ga zvajljaj v obliki pravokotnika. Pomaži zvaljano testo s stopljenim presnim maslom, potresi z rozinami, nastrganimi lečniki in cimelom. Zavij testo po dolgem kakor za štrukelj, zreži z ostrim nožem za prst debele košče in jih polagaj v namazano pekačo. Počkaj, da vzhaja, potem pa jih peči v srednje vroči pečici.

Pečene mizle košče pomaži s sladkornim ledom, ki si mu primešala nekoliko limone.

DVA RECEPTA ZA SLADKOSNEDNEZE

Torta iz presnega masla

Mešaj 6 rumenjakov, 12 dkg sladkorja v prahu in 9 dkg presnega masla tako dolgo, dokler se maslo ne speni. Dodaj sneg šestih beljakov, 9 dkg moke in nekaj limonove lupine. Zmes daj v pekačo za torto; biti mora dobro namazana s presnim maslom.

Ko je testo pečeno, ga prereži in namaži z mezo. Torto poliješ z ledom in okrašiš z okraski iz presnega masla.

Čajne paličice

Vzemite 14 dkg fine pšenične moke, 1 dkg kvasa, 7 dkg presnega masla in zamesti trdo testo, ki naj dobro vzhaja. Iz testa oblikuj košček in

marja me, večkrat zaide zvečer v gostilno s prijatelji. Vsega tega prej ni bilo. Enkrat sem po prečuti noči odšlo k svojim staršem. Prosil me je in sem se vrnila. Pomagalo tudi to ni.

S. T., Lj.

Iz vašega pisma nisem mogla razbrati, kakšno je zanemarjanje, ki mu vas izpostavlja vaš mož. Zdi se mi pa, da le ni tako hudo in da ste preveč občutljivi. Res je, da ljubezen s časom preide v navado. Zato pa prav nič ne izgubi svoje vrednosti. Sami pa morate paziti na to, da bo tista navada ne težko, temveč prijetno breme za vas in zanj. Marsikatera je sama kriva, da se ji mož odtuji, oddalji in naveže na prijatelje. Marsikatera je preveč oblastna v hiši, premalo se zna vživet v zanimanje in težave svojih ljudi, in tako se ji njeni dragi razbeže, morda za vselej. Pri vas se bo še vse uravnavalo. Možno vas ima resnično rad. Brez poniževalnega klečeplazenja se mu spet približajte. Zlepa si ga pridobite. K »učinkovitim« sredstvom, kakor so joki, prepri, beg iz hiše itd., se nikar ne zatekajte. Glejte na to, da bo dom prijeten, predlagajte mu, naj varčuje (za dober radio na primer); videli boste, da mu bo dom spet prvo. Prijatelji niso tak nevarnost, samo če slabi niso. O tem se pa le prepričajte in možu svojega odkritja ne zamolčite.

Damijana.

Kakšno platno je priporočljivo in s čim in kako naj ga namažem, da bo dobro za šotor. Ali je za to dobra kotenina?

C. H. Maribor.

Za šotor lahko uporabite navadno kotenino. Morate jo pa, potem ko je šotor že napravljen, impregnirati. Blago natrete z voskom ali parafinom, poletje šotor polkate z vročim likalnikom, da se vosk ali parafin v blago čisto vleže. Povedati je pa treba še to, da je kotenina dobro uporabna le za šotore, kjer blago preveč ne trpi, to je za navadno strešno šotore (prečka ima dolžino šotora) ali za italijanske šotore. Za izdelavo koničastih, tako imenovanih avstrijskih šotorov, pa kotenina ni dovolj močna in je potrebna prava šotorovina (Zeltstoff). Če boste šotor delali sami in

potrebujete kaj pojasnil, kar sporočite. Svetujem vam pa, da daste šotor napravi jermnarju.

Moje sedemletno punče je sila gizdavo in nečimrno. Brž ko stakne kakšno lepoto, ali kak kos obleke, trak ali podobno, že se našemari. Ne vem, kako bi jo tega odvadila. Poskusila sem že z lepim in grdim, a brez uspeha.

Mila W., Ptuj.

Vaša mala je brčkone edinka. V šolo še ne hodi, ali ji pa ne nalaga dovolj dela, da bi se z njim zamotila. Naložite ji včasih kakšno majhno delo. Pomaga naj v kuhinji (igraje seveda). Druži naj se bolj z otroki svojih let, pa ji bodo gizdave domisljice že nekoliko prešle. Se nečesa ne smem pozabiti. V otrocih je silno močno razvit čut za posnemanje odraslih. Morda vaša hčerka večkrat opazuje vas ali koga drugega pri oblačenju in lepotečenju. Nič čudnega ni potem, če hoče pred zrcalom tudi ona poseči po črtalu in pudru. Takšne stvari pač niso za otroške oči. Sicer pa za zdaj potrpite, njeno gizdavost kar hoté prezrite. Ko se bodo mali glavici odprla druga zanimanja: za knjige, naravo itd., bo vse kar je nenaravno in naporno, samo prešlo.

Steznik in zdravje

Marsikatera ženska bi si rada popravila postavo, a niti ne ve kako. O telovadbi in pravilni prehrani smo že večkrat pisali, danes naj pripomnimo še par besed k prijatelju vitkosti — stezniku. Ali je zdravo nositi steznik, bo vprašala ta in ona radovedna. To je odvisno od vas in od steznika, ljube dame. Zelo debele postavne ne gre tlačiti v steznik, ker bi ji bolj škodoval kakor koristil. Pritiskal bi ji na želodec in na ledvice, v njem bi se pa počutila tudi tako neprijetno, da ga ne bi hotela večkrat obleči. Torej: slušajte do neke pravne mere, potem šele natakni ta »oklep«.

Prav priporočljiv je steznik iz blaga, ker najmanj ovira kožo pri dihanju. Moderni stezniki, ki ustrežajo vsem zahtevam zdravja in higiene sploh, nimajo palic in gumij. Gumijasti stezniki so za občutljivo kožo prava kazen božja. Kaj kmalu se pokažejo rdeči madeži, za njimi pa neprijetna srbečica ali celo vnetje kože. Večkrat vidiš tudi steznike, ki so prepleteni z gumijem; ti so že bolj higienski.

Nekatere večerne in popoldanske obleke zaradi tenkega blaga že iz estetskih razlogov potrebujejo vitko postavno. Takrat ti bo prav dobro koristil steznik. Če si preveč močna, pa ne kupuj pretenkega blaga.

Moderni stezniki so po navadi zvezani z nadržkom. Opomnim naj, da morajo biti nadržki prirejeni tako, da na nobenem mestu ne pritiskajo na želodec in da imajo grudi v njih do-cela naravno lego.

Zapomnite si: lepota se ne da izsiliti! Pretirana vitkost ni zdravila, tudi lepa ne. Narava že ve, zakaj ti je dala bolj bujno postavno. Siemni uporabljaj torej samo za prav tenke obleke, a še tedaj le, če je res potreben. Če boš pazila na zdravje in higieno, boš obenem pazila tudi na lepoto. Torej steznik, a samo iz blaga. (n)

Steklenice z ozkim grlom za kolinsko vodo, lasno vodo in drugo, hočeš znova napolniti, pa ti manjka mali, čisto ozki lič. Pomagaj si s polovico jajčne lupine, v katere dolni konec si zvrtaš primerno luknjico. Istemu namenu ustreza tudi majhna trikotna vrečka iz pergamenta, ki si ji odstrigla konico.

Bayer Aspirin

Brez Bayer-jevega križa ni Aspirin tablet.

Vsaka Aspirin tableta ima Bayer-jev križ.

Pri reumatizmu, gripi in vročini.

Ozka je registrir. pod št. 31. 1263 od 2. XII. 1934.

Anekdote

Fordovska

Tista leta, ko je ameriški kralj avtomobilov zaslužil bajne vsote s svojim novim tipom avtomobilskih vozil, je menil, da mora obrniti svoj zaslužek nekoliko tudi v korist trpečemu človeštvu. Tako je lepega dne — bilo je kmalu po vojni — izšel v vseh ameriških listih velik celostranski oglas, v njem se je pa bralo samo tole:

»Kaj lahko storim za blaginjo človeštva? Henry Ford.«

Nekaj dni nato je dobil Ford nase naslovljeno pismo s temle klenim odgovorom:

»Prožnejše vzmeti daj pod sedeže, Henry!«

Izumitelj ne zaupa svojemu izumu

Profesor Junkers, izumitelj po vsem svetu znanih letal in lastnik tvrdke Junkers & Co. v Dessau je nekod zamudil poslednji nočni vlak proti Berlinu. Ni vedel, kaj bi storil.

»Če se peljem z avtomobilom, gre pol noči rakom žvižgat. Le kaj naj storim?«

»Tak, gospod profesor,« je očitalje menil njegov prokurist, »odpeljite se vendar z letalom!«

»Saj nisem znorec!« ga je ogorčeno zavrnil šef.

Kralj in pesnik

»Solnčni kralj« Ludovik XIV. (rojen 1. 1638, kralj od 1. 1643. do 1715.) si je razen drugega tudi domišljaj, da je velik pesnik. Ko je pri neki svečanosti recital svojo lastno pesmico, je povprašal dvornega pesnika Boileauja za njegovo oceno.

»Velicanstvo,« se je spretno izmazel pesnik, »vi znate vse. Hoteli ste spesniti slabo pesmico, in glejte: tudi to se vam je posrečilo.«

Skromni Joffe

Splošno pripisujejo zmago na Marini maršalu Joffru (1852—1931), te nekateri posebno strogi zgodovinarji mu je nočejo priznati.

Nekoga dne je nekdo vprašal kar samega maršala:

»Kdo je prav za prav zmagal na Marini?«

»Težak odgovor,« je menil Joffe. »Gotovo je le to, da bi poraz prav gotovo meni pripisali, če bi se ne bila bitka za nas srečno končala.«

Polomil jo je

Liebermanna, nemškega impresionističnega slikarja (*1847) so nekoč v družbi predstavili dvema sestramaj; ena je bila vdova, druga je imela pa moža v Afriki. Galantni Liebermann je peljal za obed vdovo k mizi, misleč, da ima ono drugo za družico.

»Joj, kako je tu vroče,« je dejala vdova.

»Se zdaleč ne tako,« je menil slikar, »kakor tam, kjer je vaš mož.«

Sam je kasneje pravil, da do smrti ne bo pozabil pogleda, ki ga je vdova z njim ošinila po tej njegovi pripombi.

Za eno samo besedo — nagrada

Studentje harvardskega vseučilišča so tudi lani pisali božično disertacijo. Za najboljšo delo je namreč vsako leto razpisanih več nagrad. Letošnja nagrada je imela naslov: »Kaj je potrebno, da se svet gospodarsko prerodi?«

Med odlikovanimi nalogami je najkrajšo sestavil student A. Foster. Zapisal je eno samo besedo: »Mir.«

Previdnost ni nikoli odveč

Operni pevec grede na turnejo v Brazilijo. Na prekmorskem luksuznem parniku se igralci med seboj seznanjajo:

»Dovolite... prvi tenorist.«

»Vi tudi?«

»Tudi jaz sem tenorist!« se oglasi tretji.

»Jaz tudi.«

Čudno, prečudno: pet tenoristov za isto vlogo za ista gledališča! Ogorčeni umetniki pokličejo impresarija. Impresarij pride in pravi:

»Gospodje, v Brazilijo gre naša pot! To menda vsi veste? Priznati morate, da potrebujem po vsaki ceni tenorista. Ker pa časniki poročajo, da divja v Braziliji prava epidemija rumene mrzlice, mi menda ne boste zamerili...«

Najnovejša škotska

»Sinko!« je vzkliknil stari McLean, »šiting si lahko zaslužiš, če prekoplješ vrt.«

»Prav rad, oče. Prosim te, daj, posodi mi tri pennyje!«

»Posodim, na kaj?« se je zgrozil oče.

»Da,« je dejal nadobudni sinko. »Tiste tri pennyje bom zakopal na vrtu in bom potem raztrobil vsem svojim prijateljem, da je na našem vrtu zaklad zakopan. Kadar bodo fantje našli prvi penny, se bodo ko obsedeni lotili kopanja in čez pet minut bo ves vrt prekopan!«

»Imenitno, sinko moj!« je ves vesel vzkliknil oče, ponosen, da ima takega sina.

»Razen tega bom skušal vse tri novčice sam najti!« je še dodal sinko.

Tedaj se je stari McLean razjokal od veselja in ponosa.

Roman iz naših dni

Po francoščini priredil Ž. O.

22. nadaljevanje

»Prav,« je menila Marcela. »Malo se bom odpočila. Preden pojdem ven, vas bom že poklicala, da me preoblečete.«

Ko je Eva odšla, se je mlada žena zleknila na divanu. Premišljala je:

»Mercier se je najprej umil in preoblekel, potem se je pa gotovo vrnil pome v restavracijo... Na koncu koncev je to lepo in mu moram šteti v dobro... Kar tu ga bom počakala. Vrnil se bo, o tem pač ni dvoma!... Čakala ga bom pol ure, a če ga dotlej ne bo — tem slabše zanj! Bomo že videli!«

Čakala je te s samo seboj dogovorjene pol ure, potem je pa navrgla še četrto ure... in še drugo četrto.

Cim bolj je mineval čas, tem bolj jo je tri nemir... Da je bila vsaj Marija Duvalova doma, njena stara zaupnica — pomagala bi ji deliti njene skrbi in tegobe... in prenašati njeno nervoznost.

Toda stara vzgojiteljica se je že ves čas, kar so bili na rivieri, delala zelo obzirno, kakor da ne mara kaliti sreče svoje mlade gospodarice; hodila je na sprehode in si sama ogledovala pokrajinske znamenitosti. Skoraj vsak dan je imela nov izlet na programu. Danes je že zjutraj rekla, da pojde v Menton in da se bržčas ne bo prej vrnila kakor šele pod večer.

Marcela je zdajci planila pokloni in pozvonila Evi.

Tega čakanja ji je bilo že dovolj! Preoblekla se bo v svojo najlepše elegantnejšo popoldansko obleko.

»Brž, brž! Kje je oni mali novi klobuček, ki sem ga včeraj dobila iz Pariza?« Brž, kaj tako onega vite!... Naročite, naj bo avto pripravljen pred hotelom!...

Nekaj minut nato je že šlo v divjem diru proti Monte-Carlu.

Mlada žena je zdajci postala živčna in razdražena.

Tako torej, gospoda ni! Gospod je užaljen in kuha zamero! Dobro, dobro! Ko se bo vrnil in ne bo nikogar našel, bo pa lahko tudi on malo čakal!...

Take misli so se ji podile po glavi, medtem ko jo je avto z vso hitrostjo peljal po lepi gorski cesti v Monte-Carlo.

Ta pot ji je bila ljubša od spodnje in šofer si jo je kar sam od sebe izbral. Razgled je tod širnejši kakor tam spodaj, vrhu tega gre tu vožnja skoraj ves čas v prosti naravi, medtem ko je spodnja cesta zgolj mestna ulica med kamenjem in opeko.

Toda tisti dan je bilo Marcella kaj malo mar pokrajinskih lepote. Občutek hitrosti je njeno razdraženost še bolj stopnjeval; ko je mlada žena izstopila pred slavno igralnico, je bila skoraj tako vročična, kakor da bi bila prestala dolgo bolezen.

V takšnem razpoloženju se je vrgla na igranje. Hotela se zamotiti in pregnati neprijetne misli, je stavila s tolikšno vnemo in gorečnostjo, da je tisti dan prvič občutila vso strast hazardiranja.

Igrala je z blazno drznostjo, dobivala in izgubljala in spet dobila — vsa omamljena od igralske strasti.

Potem jo je ta razdraženost na lepem minila. In tako se je sredi te množice vročičnih ljudi, ki so se gnetli okoli nje, zdajci začutila strahotno samo... Ura je bila šest.

Čas za čaj je bil že minil.

Dejala si je, da se je Mercier nemara že vrnil in jo zdaj čaka, da pojde kakor vsak dan na večerni sprehod.

Da, da, tako bo najbrže. In hitro, kar se da, tako hitro, kakor je bila prišla, se mora zdaj tudi vrniti.

»Kje je gospod?« je hlastno vprašala Evo, ko je prišla v hotel. »Stopite in pogledajte, kje je!«

Niti preveč se ni začudila, ko ji je sobarica povedala, da njenega moža še zmerom ni.

»Kadar se vrne, me takoj obvestite. Moram z njim govoriti!... Sama bom stopila k njemu.«

To je bilo vse, kar je naročila.

V glavi ji je bilo tako čudno prazno, zdelo se ji je, kakor da se vse vrtil pred njo in da del nje same v tej otomotični tone v nič: njena mladost, njena neskrbnost, njen ponos, njena samozavest. Nekaj se je zlomilo v njej in ne bo nikoli več celo... A vzlic temu hromečemu občutku je zmogla toliko energije, da ni dala poklicati Marije Duvalove, ki se je nekako takrat utegnila vrniti z izleta. Mlada žena ni marala pokazati, da jo skrbi, ker ni

bom pa še jaz zagodla — tudi jaz bom odšla zdoma!... Kar koj, sredi noči!... Ko se bo vrnil, se bo lahko zgrizel od jeze, če bo hotel — vzroka bo imel to pol dovolj!«

V nekaj minutah se je preoblekla v elegantno večerno obleko in naročila šoferju, da jo odpelje v Cannes v neko nočno restavracijo. Tam je srečala dva mlada zakonska para, ki ju je površno poznala; videč da je sama, sta jo prosila, naj prisede k njima.

Tako je torej večerjala v veseli družici, kajti okolje v nočnem lokalu je po svojem živahnem temperamentu skoraj še prekašalo popoldansko razigranost v Monte-Carlu.

In mlada milijonarka, drugače tako gosposko zapeta, se je na lepem zalotila, da nekam glasno in hlastno govori in da se smeje na glas, resda nekam živčno in presrečno, a vendar... Po sadju se ni branila cigaret, ki ji jo je ponudil njen sosed. Prižgala si jo je, čeprav je vedela, da njen mož ne prenese, da bi javno kadila; naslajala se je z dimom, a ne toliko zaradi tobačnega užitka samega kakor zato, ker je vedela, da s tem kljubuje svojemu odsotnemu možu.

Tako ji je minila noč med bučnimi pogovori in med veselimi smehom njenih dveh znank. Dokler ni na lepem napočil trenutek — kakor popoldne v Monte-Carlu — ko se ji je zazdelo, kakor da se je ves svet zvrtil okoli nje, razigrani nočni gostje, elegantna dvorana s svojo razkošno opremo in perzijski orkester, ki je vso noč ubiral tako domotožne melodije — vse se ji je zdajci zazdelo prazno in jalovo.

Tako nepremagljivo jo je prevzel ta občutek, da jo je stresel po vsem životu silen drget.

Njeni sosede so se prestrašili, ko so opazili nepričakovano spremembo na njenem obrazu.

»Ali se ne počutite dobro? Vam je morda slabo?«

»Ne, ne... le zamrazilo me je nekoliko.«

»Pazite... Mrzličnost je včasih napovedovalka bolezni. Ali ne bi bilo dobro, da vas spremimo do doma?«

»Ne, ne, hvala lepa,« je hlastno odkimala Marcela. »Nič ne skrbite zastran mene... saj me spodaj čaka avto.«

Spet jo je bilo — kakor popoldne — obšlo nepremagljivo hrepenenje po samotni, želja, da bi bila daleč od vsega tega vrvenja in bučanja, daleč od teh jarkih svetilk — daleč posebno od vse te lahkomišelnosti družbe, ki ni še nikoli doživela skrbi in strahu... XXVII

Mala električna ura nad vrati je kazala enajst, ko je Eva odgrnila zavese v spalnici svoje gospodarice. Mlada milijonarka je bila lega že v zori; zato je njena družabnica naročila sobarici, da je ne sme prezgodaj zbuditi.

Prva Marcelina misel, ko se je predramila, je bila, da povpraša po svojem možu; toda zbal se je, da si ne bi Eva česa mislila, če bo prepogosto spraševala po njem — tem bolj, ker je sobarica morala vendar opaziti, da je bila njena gospodarica ves dan sama in da je celo ponoči odšla sama v mesto.

Počakala je torej rajši, dokler ni bila že skoraj docela oblečena, in je šele tedaj menila s kar se da nebržnim obrazom:

»Ne vem, ali se je gospod že utegnil vrniti!... Mislim sicer, da ga še ne bo, a vzlic temu stopite in pogledajte.«

»Gospoda še zmerom ni,« se je že čez nekaj trenutkov vrnila sobarica.

Marcela ni ničesar odgovorila.

Le sama pri sebi si je vročično ponavljala:

»Še zmerom se kuja! Nekam dolgo to že traja!... Gospod je užaljen!... Ranila sem njegovo samoljublje! In vendar bi me že lahko toliko poznal in vedel, da ne bo s kujanjem nič opravil pri meni!«

Dotlej se ni Marcela še prav nič vznemirjala; le nesrečna je bila zaradi abotnega prepira, ki je vedela, da ga je bila sama kriva, in čigar posledice so ji postajale že neznosne.

Ta z vinom omadeževani naprtnik... o, kako velik je bil ta nesrečni madež! In kako strašno je spominjal na kri. To je bilo tisto najhujše, kar se ni dalo popraviti!

Gesta, ki ne pusti sledov, in naj bo še tako nerodna, se dosti hitreje pozabi kakor taka, ki se njene posledice ne dajo izbrisati. Ta kričeči rdeči madež je bil kakor rana, ki se izlepa ne zaceli.

Obraz si človek s prtičem obriše, dve minuti po storjeni nerodnosti ni nič več sledov na njem... Toda srajca!...

Njen mož je moral s to omadeževano srajco prehoditi vso restavracijsko dvorano, moral je tak naročiti šoferja in se odpeljati v hotel, moral se je z omadeževanim naprtnikom razkazovati znancem in neznancem — predmet posmeha in žaljivega sočutja.

Kadar koli se je Marcela tega spomnila, je zajejala; takrat se je vselej zavedela vse nepopravljivosti svojega početja.

Le kako je mogla biti tako nerodna, tako nespodobna in nepremišljena — ona, tako dobro vzgojeno dekle? Ni si mogla in si ni mogla odgovoriti, kaj ji je takrat šinilo v glavo, da se je tako neodpustljivo izpozabila.

Zdaj, štiri in dvajset ur po katastrofi, je manj vedela kakor prejšnji dan, zakaj jo je bila prešinila tako neugnana jeza. Kakšno čustvo je neki moralo biti, ki jo je gnalo v tolikanj nespodobno dejanje? Kakšna blaznost ji je narokovala njeni naravi tolikanj tujo surovost?

Ni razumela in ni razumela.

Gotovo še stokrat poprej si je bil Mercier privoščil takšno občudovanje lepih sosed, in vendar ji ni nikoli niti na um prišlo, da bi se zato zgrazala — nikoli do včerajšnjega dne...

Strašno je to, kar je storila; čedalje bolj jo je obhajalo to spoznanje. Strašno in nepredstavljivo! Njena roka je bila kar avtomatsko pograbila kozarec, drugače si tega ni znala pojasniti, očitno je bila na lepem blaznost šinila vanjo.

Mercier si je moral vendar misliti, da ni bila v normalnem stanju, drugače pač ne bi bila tega storila.

Ko je Marcela skrbno dokončala svojo toaletto, je stopila v stanovanje svojega moža.

Neki glas ji je rekel, da mora spraviti stran to nesrečno srajco... pri priči jo bo poslala v perilo, da je ne bo njen mož nikoli več videl. A čudno: omadeževane srajce ni bilo med umazanim perilom; Marcela jo je zaman iskala. Morda jo je njen mož že sam poslal v pranje?

Takrat se ji je zdajci zazdelo, da sta spalnica in kopalnica nekam nenavadno v redu... Nič ni ležalo na tleh ne na stolihi... Pač, nekaj cigaret na robu kamina in na mizi par ponošnih rokavic. Nenadna tesnoba ji je stisnila srce. Hlastno je jela odpirati omare.

Na policah so ležale odložene

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlobila srajce, ovratnike, zappestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOŠ. REICH
LJUBLJANA

Noela od nikoder; dokler nihče ne ve, da sta se sporekla, je to toliko, kakor da se nista.

Ob osmih zvečer pa vendar ni strpela, da ne bi vnovič povprašala po svojem možu. Dejala si je, da se je v tem gotovo že vrnil: bilo je namreč ob uri, ko se je navadno preoblečal za večerjo.

Toda tisti večer mu očitvidno ni bilo mar te formalnosti, zakaj ura je bila že deset, a njega še zmerom ni bilo...

Polnoči se tudi še ni vrnil.

Tedaj je vedela, da jo hoče kaznovati zaradi njenega vedenja pri kosilu.

Da jo bo razdražil, da ji bo kljuboval, bo ostal vso noč zunaj!

»O, maščevala se mu bom!... In še kako!... Žal mu bo kakor še nikoli!«

Prazna grožnja: sama je čutila njeno jalovost.

In zavest, da se ne more znesti nad odsotnim možem, jo je navdala s silnim ogorčenjem.

»Tako torej, užaljeni gospod se še niso vrnil! Tudi prav, mu jo

SOKOLSKI DOM SİSKA

telef. 33-37

V petek 28. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 28. t. m. ob 11. uri dop.

»MEO DVEMA OGNJEM«

V gl. vlogi: Mirna Loy.

Vstopnica Din 3.50.

V soboto 27. t. m. ob 19. in 21. uri in v nedeljo 28. t. m. ob 15., 17., 19. in 21. uri

»POROČNIK BORY«

V gl. vlogi: Gustav Fröhlich in Lida Barova.

KINO TALJA KRANJ

predvaja v soboto 27. t. m. ob 20.30 uri in v nedeljo 28. t. m. ob 16., 18. in 20.30 uri

največji Willi Forstov umotvor

»MAZURKA«

V gl. vlogi: Pola Negri, Ingeborg Teck, Paul Hartman in A. Schönhals

KINO SOSTANJ

predvaja v soboto 27. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 28. t. m. ob 15., 18. in 20. uri

»ČUDEZNO DETE«

V gl. vlogi: Shirley Temple.

Dodatek: nov tednik.

ZVOČNI KINO SEVNICA

predvaja v soboto 27. t. m. in v nedeljo 28. t. m.

»NEMRTNE GOSLI«

(Stradivari)

V gl. vlogi: Gustav Fröhlich in Sibille Schmitz.

ZVOČNI RADIO JESENICE

24. t. m. ob 20. uri, 27. t. m. ob 20. uri in 28. t. m. ob 15. in 20. uri

»ZENSKI RAJ«

V gl. vlogi: Aino Bergo, imenovana »švedski slavček«, Leo Siczak, Georg Aleksander in Svetislav Petrović.

Dodatek: risan film »Še enkrat in naj-novejši Paramountov zvočni tednik.

Zakaj bi bili plešasti? Takoj uporabite dišečo specialno kozmetično tekočino »Morana«. Vsakemu in brez razlike je potrebna, takoj izgine prhljaj, ekemi itd. Jači korenino las. Takoj zaustavi izpadanje las, in lasje zrastejo na plešastem mestu. Cena steklenici Din 40.—, poština dinarjev 7.—.

Moderna Kozmetika Split
Mnogoštevilne zahvale Vam jamčijo uspeh

Humor

Radijske reklame

Neka ameriška radijska postaja dela med programom reklamo za vse mogoče trdke.

Tako je nekdo po veseli pesmi menil napovedovalec:

»Pozor, pozor, dame in gospodje! Petnajst minut ne boste slišali ničesar, ker bomo prenašali šivanje na popolnoma neslišnem šivalnem stroju trdke Smith & Co.«

Iz otroških ust

»Mi obćujemo z našo vzgojiteljico, kakor da bi bila članica naše družine.«
»Pri nas pa mama ne dovoli. Pravi, da moramo biti vladni z njo.«

V preveliki vnemi

»Priatelj, posodi mi dva kovača; denarnico sem doma pozabil!«
»Nepreviden si, prijatelj. Kaj pa, če stara denarja polakomni?«
»Slabo bo opravila, saj ni počenega časa v njej!«

Svetli trenutki

»Veš, nič me ne boli, če se Mirko včasih za drugimi ozira. Predobro vem, da je ves neumen vame.«
»Hm! Ne rečem, a včasih ima morda vendar kakšen svetel moment.«

Sodobna poroka

»Kurjevič, čestitam ti! Hči se ti poroči, kajne?«
»Da, pojutrišnjem.«
»Šmenta? V nedeljo?«
»Kajpak. Zakaj si ne bi otroka privoščila ženitovanjskega potovanja z izletniškim voznim listkom!«

Trebušnik dobi novo obleko

Krojač: »Ali ne bi hoteli prijeti meter za oba konca? Medtem bom prišel na okoli in bom spredaj dalje meril.«

Don Juan

Prodajalka v papirnici:
»Ta voščilnica bo menda kakor naša. Le preberite, kaj piše na njej: 'Srčne čestitke edini, ki sem jo ljubil!'...«
»Imenitno,« de kupec, »kar pet mi jih dajte...«

Klobuk

»Ta novi klobuk se ti pa res poda, Metka; kar nekam skrajša ti obraz.«
»Čudno — ko me je mož zagledal, je bilo pa narobe. Obraz se mu je podaljšal, še preden sem mu povedala, koliko stane.«

Enkrat za vselej

Rudi: »Muki, koliko je ura?«
Muki: »Pol šestih. Pa si, prosim, zapomni, da me ne boš večno vpraševal.«

Povej mi, kje si — pa ti povem, kdo si

Neki znamenit mož si je ogledoval norišnico. Zaradi neke važne zadeve je moral nujno telefonirati, vendar ni dobil zveze. Ves besen se je tedaj zadržal v telefon:

»Gospodična, tri sto kosmatih, ali sploh veste, kdo sem?«

»Ne,« je mirno odgovorila telefonistka, »vem pa, kje ste.«

Marsejska zgodbica

Marij in Olive se sprehajata. Že dolgo uro hodita drug poleg drugega, ne da bi ziniła besedo. Zda se prase Marij v bučen grohot.

»Zakaj se neki smejiš?« vpraša Olive.

Marij odgovori: »Veš, dolg čas mi je bilo, pa sem si na tihem pripovedoval okrogle — in pravkar sem si pripovedoval tako, ki je še sam nisem poznal.«

Zanimivo zdravniško odkritje

Veseli in otožnost na povelje

Dunajska zdravnica dr. Klemperejeva odkriva skrivnosti krvne sestave

(*PI) Dunaj, febr.

Mnogokrat ste si že želeli, da bi se otroci otožnosti. »Oh, če bi mogel skočiti iz kože!« ste tarnati — potlej ste se pa potolažili s tem, da je narava vsakemu človeku vcepila svoje »muhe... Nápak, trikrat nápak! Znižanjem kalijevih sestavin v krvi in zvišanjem kalijevih lahko pri priči postanete drug človek, vesel in zadovoljen, ki ga nič več ne tare, ne otožnost ne strah... Tako imenitne stvari nam obetajo

določiti središče vsakega možganskega obolenja iz sestave krvi. Danes je to mogoče samo s kirurškimi posegi ali s obširnimi röntgenskimi preiskavami, a še ne niso zmerom uspešne.

»Diagnoza po sestavi krvi bo prav gotovo edina uspešna pot. Ker se spreminjajo ljudi, ki imajo kakršne koli poškodbe na možganih, se je morala spremeniti tudi presnova njihovih misli. Spremenjena presnova se pa mora dati določiti iz krvi. Na ta način bo zdravnik recimo leta 2000 lahko s ke-

Voda je šla, razvaline so ostale: slika razdejanja v Louisvillu v Kentuckyju (Združene države), ko so upadle vode naraslega Ohia

poskusi dunajske nevrologinje doktorice Klemperejeve, ki je z analizo človeške krvi ugotovila, da je človeško razpoloženje zgolj zunanji izraz takratne kemične sestave njegove krvi.

»Naloga nadaljnjih poskusov bo,« pripoveduje učenjakinja, »da se po prav majcenih razlikah krvnih sprememb dožene, kakšna kemična sestavina je za vsako razpoloženje potrebna. Potlej bomo vsako razpoloženje lahko na umeten način ustvarili. To se zdi morda fantastično, toda jaz se prav lahko zamislim v čase, ko bomo vse mogoče »muhe« z injekcijami zatirali...«

Sistem bodočnosti

Kri je pa tej zdravnici še več izdala! Preiskala je namreč bolnike z govornimi napakami zastran krvne sestave, in je odkrila, da imajo ti ljudje v desni roki drugačno kri kakor v levi.

»To dejstvo je od sile zgovorno,« pravi raziskovalka. »Dokaz je namreč, da se naša kri pri obolenju možganov na določenih krajih spremeni. Čez nekaj desetletij bo prav gotovo določen že ustaljen sistem, ki bo po njem moči

mično analizo krvi nedvoumno ugotovil, kje tiči na možganih poškodba ali bula.«

Strah v hipnozi

Zanimivi so raziskovalniki poskusi glede spremembe razpoloženja pod vplivom hipnoze. Da bi to stvar dognala, je pri hipnotizirancih preiskala kri zastran morebitne kemične spremembe.

Paciente je s hipnozo uspavala, potlej jim je pa sugerirala, da okrog njih gori. Vsi so preplašeni planili na noge in stekli k izhodu, tolkli besni po vratih in glasno klicali na pomoč. Toda pri vseh hipnotizirancih je krvna preiskava dognala, da se ni kri prav nič spremenila, da torej ni bilo v njej ne več kalija in ne manj kalcija.

Raziskovalka je dosegla s tem spet nov uspeh: gotovost, da hipnotiziranci kljub popolnoma uspeli hipnozi podzavestno vendar dobro vedo, da so njihovim možganom vsiljene nevarnosti samo prividi, ne pa resničnost.

Nemara je največja človekova vrлина — radovednost.

Anatole France

Z avtomobilske razstave, ki jo je te dni otvoril Hitler v Berlinu: šasijsa novega »goseničarja«, voza, ki je po svojem ustroju posebno primeren za puščavska tla

Ameriški nasveti

12 naukov za zdravje in srečo

Američan dr. Shimer nam daje tehle 12 zapovedi za naše zdravje:

1. Glej, da začneš dan dobro spočit. Prerana jutranja ura, ko se lelo še ni dovolj spočilo, je prav tako škodljiva za zdravje kakor pozna večerna.

2. Ne bodi preveč častihlepen! Ne domišljaj si, da nisi nadomestljiv. Če bi bilo tako, bi svet ne napredoval ampak nazadoval. Nekdo drugi bo napravil isto delo sicer nekoliko drugače, toda dobro bo napravil, morda celo bolje, ker bo začel s svežimi močmi. Svet je danes poln ljudi z brazgotino na možganih, ker so hoteli vse sami storiti — tisto kar je svet potreboval, in tisto česar ni.

3. Nikar se ne žalosti, če ne veljaš za učenjaka! Ako tvoj duh deluje in se naučiš vsak dan nekaj malega, si izobražen, ne da bi imel visoke šole.

4. Ne bodi čez mero vreden. Če trpiš za kroničnim vnetjem vestnosti, si skušaj z razumom dopovedati, koliko je prav in koliko je preveč, in se po tem ravnaj.

5. Ne upiraj se človeški naravi. Ne pričakuj popolnosti ne od sebe ne od drugih.

6. Neprijetnosti so potrebne. V človeškem življenju so skrbi in žalosti kakor kisla kumarice pri kosilu. Zaradi njihovega svojstvenega okusa se nam zdi vse drugo, kar pride na mizo, še vse boljše in slajše.

7. Ne delaj se mlajšega kakor si. Z leti se spreminja tudi užitek nad življenjem, a če boš hlatal po užitku svojih mladih dni, boš zgrešil še lega,

Novi vrhovni poveljnik japonskega vojnega brodograja: admiral Asami Nogano, fotografiran na vojni ladji »Mutsu« v pristanišču Jokosuki.

ki ti je bil namenjen. Ostani v svojih letih in pusti mladino v njenih.

8. Ko poteče v življenju tvoja delovna doba, prenehaj delati! Če čutiš, da ti peša organizem in imaš sredstva za obstanek, prenehaj prej. Leta so tvoj stroj izrabila in zdržal bo samo, če mu ne bo treba prenaporno delati. Ne pozabi nikdar, da je tvoje telo stroj, ki ga ravna tvoj razum. Ne obremenjuj ga, četudi se stroj ne upira. Nekega dne boš doživel grozotno spoznanje, da ni v tvojem organizmu nič polomljenega, da ni v tvoji krvi kužnih klic, pa si vendar zelo bolan. Tvoj organizem se je izčrpal, organi so izrabljeni. Tvoja močna volja in častihlepnost sta te ubila. Ali je bilo vredno? Tri dni po tvoji smrti te bodo ljudje pozabili.

9. Ne bodi plaht! Ne dovoljuj drugim ne sebi, da se upogne tvoj pogum. Zanašaj se na svojo lastno moč. Ne ustavlja se ob spominih na neuspehe.

10. Poišči si delo, ki ti vesehi, in ne glej na to, ali zaslužiš manj kakor bi zaslužil pri delu, ki bi te ne veselilo. Srečnejši boš in tvoje misli bodo zdravjeje.

11. Ko ti odpovedo tvoje moči, od-

Zanimivosti z vsega sveta

21 »kandidatov smrti« bo prišlo še ta mesec na električni stol v newyorški kaznilnici Sing-Singu. To rekordno število je tem strašnejše, ker je med obsojenci 9 mladoletnikov.

Prvo žensko pridigarico imajo v Surabaji v Nizozemski Indiji. V kratkem dobo še več protestantskih duhovnic.

10 originalnih Napoleonovih klobukov so prodali na neki dražbi v Parizu. Ljudje so »originalne« klobuke plačevali po 11.000 do 20.000 frankov (do 45.000 din). Prodajali so tudi vse mogoče Napoleonoje perle.

Najmanj ljudi umira v Novi Zelandiji. Ameriški bakteriolog dr. Viktor Haiser je ugotovil, da je Nova Zelandija dežela z najzdravejšim podnebjem. V tej deželi nimajo ljudje tropskih boleznih, a tudi bolezni severnih krajev jih ne tarejo. Življenjski pogoji so tam nad vse ugodni.

Praznoverni Američani kupujejo svojim izvoljenkam kamenčke, ki so se z njimi igrali kanadske petěrke, češ da jim bodo prinesli srečo v zakonu. V kraju Calandoru, kjer peterke prebivajo, je deset velikih hotelov, vsi so zmerom prenapolnjeni, toliko tujeve prihaja past svojo radovednost. Doslej je Calandor obiskalo že pol milijona radovednežev, med njimi jih je prišlo 150.000 iz drugih držav. Za pesek in kamenčke, ki se peterke z njimi igrajo, je v mestu posebna prodajalna, ki je kajpak vedno polna praznovernih kupcev.

Pes mu je našel bogastvo. V Rotterdamu na Nizozemskem se je igral mlad pes na domačem vrtu. Zalezoval je miško, ki se mu je skrila v luknjico. Vrtal je in kopal po zemlji in naposled izkopal namesto miške star zlatnik! Začuden gospodar je kopal globlje in glej: našel je posodo polno zlatnikov iz španskih vojn.

Glavni dobitek francoske državne loterije, tri milijone frankov, so zadeli stalni gostje neke kavarne v Lillu. Srečko, ki je zadel veliki dobitek, je kupil kavarnar za svojih 150 stalnih gostov. Čedno vsotico si bodo srečniki zdaj pravično razdelili.

7 milijonov manj ljudi bo imela Anglija leta 1971, če bodo še dalje padala rojstva tako kakor doslej. To je izračunal na temelju statistike predsednik delodajalskih društev Honey; mož se boji, da bi v tem primeru angleško gospodarstvo mnogo utrpelo, zlasti zato, ker bodo takrat prebivalci zvečine že starejši ljudje.

Cangsuljan — filmski igralec. Kitajski maršal, ki je zadnje čase stal v ospredju političnih dogodkov, bo letošnjo spomlad igral v filmu »Pustolovščina Marca Polat«. Z njim vred bodo v tem ameriškem filmu, ki ga bodo dalje časa vrtili tudi na Kitajskem, nastopali na tisoči Mongolov.

Trideset dolarjev v gotovini pa 10.000 dolarjev dolga je zapustila filmska igralka Mary Prevostova, ki je bila še 1928. leta na višku slave in priljubljenosti. Bila je takrat »ženska idealnega telesca«, ko se je pa zredila, je bilo njene filmske kariere tudi že konec. (O njeni žalostni smrti smo obširneje pisali pred nekaj tedni.)

Roosevelt — Nobelov nagrajenec za l. 1937? Kubanska vlada bo predlagala Rooseveltu za letošnjo Nobelovo mirovno nagrado. Svoj predlog bo utemeljila s tem, da je dal predsednik Združenih držav pobudo za vseameriško mirovno konferenco v Buenos-Airesu.

Tat, ki se zanima za književnost. Neki tat je ukradel neki dami v Nici torbico s 3.000 franki. Ko so časniki razbobnali, da je okradena znana francoska pisateljica Collette, ji je dolgorstež poslal denar nazaj ter ji v pismu sporočil, da ji vrača ukradenih 3000 frankov, ker rad čita njene knjige.

Štiriletno čudo. 6. februarja 1721 se je v Lübecku na Nemškem rodil Kristijan Henrik Heineken. Učakal je samo štiri leta, zato je pa že z desetimi meseci znal pravilno govoriti, s 13 meseci je znal na pamet sveto pismo stare zaveze, mesec dni nato še novo zavezo. Ko mu je bilo dve leti, se je učil že zgodovine, zemljepisja, latinščine in anatomije. Še dojenčka — mati ga je imela do tretjega leta na prsih — ga je sprejel danski kralj Friderik IV. v avdienco. Na smrtni postelji je priredil pravcato predavanje o nesmrtnosti in izveličanju. (To ni pravljica temveč resnica.)

stopi delo mlajšemu in uživaj »opetno« prostost, dokler si še zdrav in ne prestar.

12. Glej v bodočnost in ne oziraj se nazaj! L. M.